

PREPIH

28. marec 1991
cena 16 din

OD JAVNOSTI ODVIŠEN ČASOPIS

PO ŠOLI

NA BORZO DELA

PREPIH

ŽARKI

V čudnih časih živimo. Da te stisne v srcu, ko si prikličeš slike iz vsakdanjika, ki jih ponujajo ta naša sredstva javnega obveščanja. Infarkt-ni časi.

Kot da svet že spet drvi v nerešljive konflikte med bogatimi in revnimi, zaradi nafte, prevlade in prestiža. Izgleda, da balkanski narodi ne znamo najti poti iz krize, dolgo zatajevane, pa zato še bolj usodne, še bolj moreče. Kot da Slovenci ne znamo prav prodreti v skrivnost ekonomije, ki daje blagostanje večjemu delu zahodnega sveta. Izgleda, da Koroška preživlja mariborski sindrom popolne brezizhodnosti za svoje glavne gospodarske veje. Strah je v ljudeh.

Nič boljši nismo od drugih, ugotavljamo, ko prepričujemo to našo deželo po dolgem in počez. Ne znamo najti spodbudnejših vesti? Ni v delih naših vlad po občinah in menedžerjev po podjetjih tudi hvale vrednih potez in modrih odločitev? Nimamo ljudi, ki bi jih kazalo predstaviti zaradi vedrih pogledov na življenje in nesebičnih odpovedovanj? Ali ne znamo tudi živeti?

Žal so danes v ospredju temnejše plati našega bivanja, odslikavamo ga pač, takšnega kot je. Pa vendar – iskali bomo tudi svetle žarke in jih s še večjo mero odgovornosti pošiljali med vas. Že zaradi svoje redkosti zaslužijo pozornost, človek pa potrebuje tudi spodbude, mar ne?

Tudi upanje je v ljudeh.

91

6

VODA IN TURIZEM

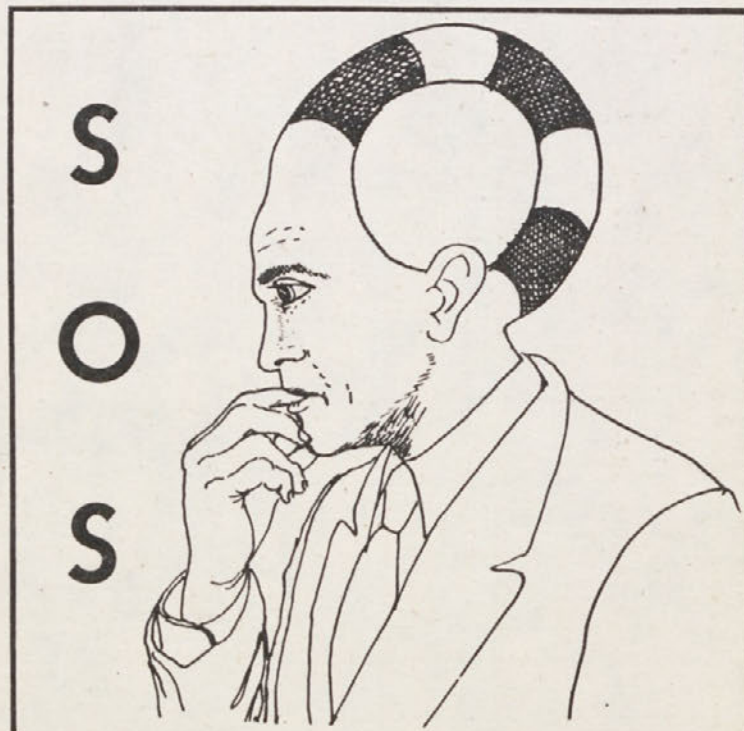
Ribnica na Pohorju in Crna na Koroškem sta si v mnogočem zelo podobni. Oba kraja sta oddaljena od občinskih središč in tako slepo črevo razvoja. V obeh krajih bi občinarji razvijali turizem, vendar le na papirju. Oba kraja pa sta imela oziroma še imata težave z oskrbo s pitno vodo. V Črni je stara, to je komunistična oblast, nekako še uspela rešiti oskrbo z vodo, v Radljah pa je na oblasti ostala stara posadka in ima torej še nekaj časa.

Sicer pa radeljska komunala okrog pitne vode na Ribnici takole razmišlja: v predalu ima komunala projekt, s katerim bi lahko dolgoročno rešili vprašanje pitne vode za Ribnico, pa naj gre

ta kraj po poti kakršnegakoli razvoja. Vendar – ker se Ribnica zelo počasi razvija, kraj nima denarja, da bi plačal izgradnjo vodovoda.

Narobe svet! Doslej smo mislili, da je potrebno ustvariti nekatere predpogoje (kar voda gotovo je), da bi se lahko razvijal turizem, ki bi nato čez čas tudi dajal določen denar. Po logiki radeljske komunale pa je potrebno najprej privabiti turista (pa tudi če manjka pitne vode), da bi nato z dinarčki od turizma postavili rezervoarje in vodovode. Takšno razmišljanje pa je kljub temu še vedno boljše, kot pa imeti vodo v – kolenu.

-ff

PREMOTAVANJA

Radlje so ene izmed prvih koroških občin, ki so dobile svoj interni CaTv. Vse lepo in prav, saj njihovi izkušeni novinarji in zeleni snemalci samouki (op.spev: tehnične in finančne težave) pridno snemajo in pripravljajo oddaje.

V soboto, 16. marca, je bil takle program: »Uvod s poročili«, v katerih je napovedovalka Tončka Kremrljak skakala sem in tja (posnetek namreč), ton jim je nekajkrat ali venomer jemalo in prešli so na 1. prispevek sporeda: »Telefoni v občini«. Še prebavljivo, čeravno so slike bledele, pa se močno barvale, ampak vsaj slišal si lahko, kaj so povedali.

Naslednji prispevek: »Obrtni zbor in srečanje« – ali so obrtniki konkurenca gospodarstva, da so prikazali nekaj plesnih taktov iz srečanja. Kje je bil posnet zbor? Sam bog ve. Tako so celotni prispevek nadomestili z desetminutnim napisom Tehnične motnje. Tretji prispevek je bil posvečen smetiščem in navlakam - v občini, trajal je približno dve minuti, pa izginil, nato se je nakaj premotavalo, četrti prispevek se je po zopet odplesanih nekaj taktih z obrtniškega srečanja le pričel, trajal malo dlje, nato pa je režiser oddaje pokazal svoje tehnične sposobnosti, saj so gledalci lahko videli cel Tofov show, ki je bil gost Obrtnega srečanja.

Napovedovalko, ki je hotela napovedati film, je nato pričelo ne samo pretresavati, snemalec in nato prevajalec sta ji dala vse plesne sposobnosti in hitrosti gibanja, nato pa je nekam utiona. Kako je bil predvajan film, pa so uspeli videti le tisti gledalci; ki zares vztrajajo!

Ali drži pregovor: Slab začetek – dober konec?

-čd

TUDI TAKO GRE

»Kje dobiti denar za plače?«
»Kam z odvečnimi delavci?«
»Kako izterjati dolgove?«
»Koliko dni je še do končane blokade in stečaja?« »Ali me bodo proletarci linčali?«...

Takšna ali podobna vprašanja si dandanes zastavlja koroški management, ki se je znašel v gospodarski slepi ulici, iz katere ne vidi izhoda. Ljubljana se na Koroško komajda še spomni, Koroški

pa grozi mariborski sindrom. Saj res: kdaj ste nazadnje slišali, da bi v Ljubljani v kakšnem podjetju resnično škripalo?

In Koroškim direktorjem na koncu preostane le to, da si nekoliko pogrižejo nohte ali »pocuzijo« kazalec, na koncu pa vržejo v morje »šlahv« za reševanje in krikenjo: SOS!

– Kdo za vraga, pa je ta?
– Naš novi zdravnik vendar! Uvozili smo ga, da bi znižali stroške v zdravstvu.

POZDRAVLJENA KOROŠKA, kjerkoli si že!

Zdi se, da bo vsaj za nekaj časa sintagma »demokratsko mračnijaštvo«, katere avtor je **Tomaž Mastnak**, postala javna dobrina. V zadnjih dneh je bila večkrat izrečena in zares imenitno, v skopih dveh besedah, opisuje današnje nastavke političnega življenja in njene protagoniste. Hudič je, če dobijo oblast v roke povprečneži, ki se vrh vsega izdajajo še za humaniste in demokrate ter v zanosu oblasti streljajo levo in desno. Vsaj ljudje, ki so blizu krščansko-demokratskim krogom, bi se morali spomniti Kristusovih besed: »Vsaka oblast nad človekom je nasilje.« Nasilje pa je zločin!

PESTRO V ZAMEJSTVU

Medtem ko »Koroška tostran meje« bojuje krčevit boj za preživetje (človeka spreleti srh ob dejstvu, da nekateri jemljejo kruh že na »kredo«), pa slovenska oblast in politika pogosto zahaja na Koroško »onstran meje«. Koroška in Celovec sta bila Sloveniji vselej zanimivi. Ne le zaradi zibelke ali Karantanije in manjšine, vsaka politična struktura je ob svojem času preko meje iskala tudi lastne koristi. **Nekdanja oblast je koroške Slovence delila na »dobre« in »slabe«. Vprašanje je, ali bo novi oblasti uspelo preseči to dvojnost ali pa se bodo zamenjale samo vloge.**

Dr. France Bučar, predsednik slovenske skupščine, se je sestal v Celovcu s Koroško parlamentarno delegacijo, ki jo je vodila simpatična gospa **Suzana Kövari**. Na novinarski konferenci gospa Kövari ni pozabila podeliti komplimenta mladi slovenski demokraciji oziroma mlademu parlamentu, avstrijski radio pa tudi ni pozabil pri svojem poročilu dodati Bučarjevih let. Vsaj tiskovna konferenca ni dala slutiti, da bi se obe delegaciji pomenili kaj takega, kar že ne bi slišali, videli ali vsaj slutili.

V tem iskanju za mednarodno kredibilnostjo pa ni bilo slišati kakšnega slovenskega odgovora na nov **Haiderjev poseg v dvojezično šolstvo**. Slovenci so si namreč priborili, da bi v letošnjem letu bila dvojezična šola tudi zunaj strnjenege dvojezičnega ozemlja, to je v koroški prestolnici. Zanimanje za to šolo (prijavljenih je 29 otrok) je presenetilo tako Slovence kakor tudi deželno vlado, ki je že napovedala protikurop: šolo naj bi obiskovali samo otroci slovenskih družin, čeprav je bilo precej prijav tudi iz nemško govorečih družin. Torej spet majhen anahronizem sredi srednje Evrope!

Par dni za Bučarjem je bil na Koroškem še **dr. Jože Pučnik**. V Celovcu se je pogovarjal s slovenskimi občinskimi odborniki, v Globasnici pa še z množico koroških Slovencev, ki so bili nadvse radovedni. Zanimalo jih je tudi to, ali Pučnikova hčerka res ne zna slovensko. Pučnik je odgovoril,

da hčerka živi v Celovcu in se slovensko uči, uk pa da ji gre dobro od rok...

Z dr. Jožetom Pučnikom sem uspel opraviti tudi krajši intervju. **Na koncu sem ga povprašal o nedavni izjavi stranke slovenskih socialdemokratov, ki ji sam predseduje, zadevala pa je ravenko železarno.** Pučnik je bil ravno takrat v Avstraliji, če pa bi bil doma, bi bilo to sporočilo bolj korektno. Tako Pučnik.

DOMA PA – NIČ NOVEGA

Še leto nazaj je bilo nedopustno, da bi v železarni Ravne čakali na plačo. Zamik pri plači za en dan je že pomenil novico dneva, tako kot je danes novica, da plača bo.

Sicer pa: Razen govoric iz železarne drugih ni novic, bi zapisal nekoliko slabši pesnik, ki pa je blizu resnici.

Žal ljudje ostajajo brez pravih informacij, kaj je prineslo podržavljanje, kaj bo država naredila z domom v Portoržu, ki je plod odpovedovanja tudi tistih delavcev, ki bodo poslani na cesto (nujno je, da država vrednost tega doma odmeri za socialni program!), **kaj bo z detakajem in končno – vendar nikakor najmanj pomembno – kaj bo s tistimi stotnjami delavcev in njihovimi družinami, ki bodo ostali brez dela?** Seveda ni nič novega, da je v železarni zelo težko priti do informacij, zanimivo pa je, da je direktor jeseniške železarne pristal na pogovor že v prvem »telefonskem krogu dogovarjanj«.

In sindikat? Dr. Jože Pučnik, dober poznavalec zahodnih razmer, je ondan v Globasnici dejal, da je tržno gospodarstvo brez sindikatov divji zahod. V Globasnici ni bilo kakšnega Korošca s tostran meje, več kot sedemdeset pa se jih je zbralo na ustanovni skupščini svobodnih sindikatov Koroške. Po nekaterih podatkih je v tej sindikalni organizaciji kar dvajsettisoč koroških delavcev, kar je gotovo izjemen potencial.

Ne morem se znebiti občutka, da so pred leti delavci bolj odločno, iskreno in z manjšo mero strahu posegli po svoji tradicionalni obliki delavskega boja –stavki. V teh politično negotovih in zmedenih časih je vsaj na Koroškem ta vnema nekoliko zamrla. Vdani in sprijaznjeni z usodo?

Vsaj nekaj je na Koroškem še po starem: vodstvo sindikata, čeprav so nekoliko drugače organizirani, in zborovska pesem. Korošci smo spet prepevali, skupaj, v zboru, od Pliberka do Traberka. Le pesem enako doni v demokraciji, mračnijaštvi in »demokratskem mračnijaštvi«, seveda če se pevci držijo besedila in not.

Pozdravljeni Korošci, kjerkoli že ste.

Miro Petek

VSEBINA

– Glose, karikature	str. 2
– Naša kronika	str. 3
– Udarina tema: KAM z mladimi generacijami	str. 4–5
– Ob dnevu invalidov - intervju: Franc Černe Kaj pravijo o podržavljenju Ravenčani?	str. 6
– Praznovanje materinskega dne	str. 7
– Različna mnenja o obvoznici	str. 8
– Nove cene tehničnih pregledov	str. 9
– Koroški svobodni sindikati Grozijo množični štrajki?	str. 10
– Kmetovanje do poznih let Osiromašena planinska območja	str. 11
– Fotopreprih: Cvetna nedelja	str. 12–13
– Mnenja – kolumni	str. 14
– Socialistična stranka v občini Ravne Organiziranost Krščanskih demokratov Protest koroških poslancev	str. 15
– Kultura: Od Pliberka do Traberka Kritika – razstava Slavka Koresa	str. 16
– Snopi za cvetno nedeljo Domačijsko paberkovanje	str. 17
– Gospodarstvo: Prihajamo do vrelišča? Kaj delajo podjetniki	str. 18
– Prejeli smo: Kako s prodajo mleka Popis prebivalstva	str. 21
– Objave, mali oglasi	str. 22
– Koroški šport Odhod trenerke plavalcev Fužinarja	str. 23
– Preprihane koroške čveke	str. 24

PREPIH

Od javnosti odvisen časopis. Izdaja ČZP Informacijski biro Ravne na Koroškem. Glavni in odgovorni urednik Vojko Močnik. Naslov uredništva: Ravne na Koroškem, Čečovje 5, tel. št. (0602) 22-999.

Tiska Grafika Prevalje v nakladi 8000 izvodov. Na osnovi mnenja Republiškega sekretariata za informiranje št. 23/91 je časopis oproščen plačevanja temeljnega davka od prometa proizvodov. Nenoroceni tekstov in fotografij ne vračamo. Ponatis in uporaba tekstov v drugih medijih ni dovoljena.

KAM

ZAKAJ PA NE V AVSTRIJO?

Hudo se lomijo kopja ob okrožnici Gospodarske zbornice Slovenije, ki priporoča obmejnimi enotam Zavoda za zaposlovanje Slovenije, da seznanijo učence osmih razredov z možnostmi, ki jih nudi avstrijska Koroška. Nekateri govore kar o potujočem, o mačehovskem odnosu, ki da ga ima prestolnica do nas, slišali smo že celo mnenje, da nas kar tako pošiljajo iz domovine.

SLOVENEK OSTANEŠ TUDI V AVSTRIJI

Take trditve postajajo posebej zanimive, ko se s ponudbo Avstrijcev podrobneje seznanimo. Gre namreč na eni strani za zavajanje, saj je na voljo samo 25 prostih učnih mest in še to samo v poklicih, ki so sicer tudi pri nas deficitarni. **Poleg tega pa primerjajmo možnosti za zaposlitev bodočih zidarjev, mehanikov in nekaj drugih poklicev kaže, da bodo imeli tisti, ki bodo morda šli na šolanje v Avstrijo, zaposlitev zagotovljeno, pri nas pa...**

Gre tudi za to, da bomo v Evropo šli tudi skozi migracijo. Ta s skokom do Celovca ni prav nič tako boleča, kot pa se nam obeta s scenarijem, ki ga lahko vidimo v bivši Vzhodni Nemčiji, v podobi milijonov nezaposlenih na cesti. Sicer pa... tudi v Avstrijo bodo lahko šli v šolo (pa ne že spet?) samo premožnejši. Nagrade v prvem letniku namreč še ne zadoščajo za preživetje, šele v tretjem (11.000 šilingov) pa so dovolj visoke, da se lahko z njimi (pri nas) razmeroma dobro živi. Ne smemo pozabiti, da je bivanje v Celovcu, v dijaškem domu, vse prej kot zastoj.

SPRENEVEDANJE

Licemerstvo, ki smo ga pokazali z odzivom na možnost, ki jo redkim izbrancem ponujajo Avstrijci, pa je pokazalo še na eno drugo, dosti bolj pomembno razsežnost; ustrezno zamolčano, zato pa toliko bolj kruto. **MLADE GENERACIJE V SUVERENI SLOVENIJI OSTAJAJO BREZ MOŽNOSTI ZA ZAPOSLOVANJE, celo več, socialno razlikovanje se je že začelo v svoji najbolj ostri obliki – pri neenakih pogojih za šolanje, neodvisno od nadarjenosti ali že osvojenega znanja. Gre za to, da so otroci revnejših slojev že vnaprej obsojeni, da bodo revni ostali, izobraževanje pa postaja privilegij premožnih.** Da smo v preteklih letih eni ostali, drugi pa postali bogatejši od drugih, pa tako nima smisla ne sebi ne drugim več tajiti. Razlika je morda le v tem, da so bile možnosti otrok doslej bolj izenačene.

Na Koroškem je že nekaj časa tako, da lahko približno 80 % otrok, ki končajo osnovno šolanje, nadaljuje, šolanje doma. Šem seveda štejemo, da vožnja iz Črne v Slovenj Gradec ni kaj drugega kot del vsakdanjika, prav tako pa ne iz Misljine na Ravne. Namerno smo zapisali »lahko«, saj podrobnejša razčlenitev posledic tega »lahko« pokaže, da gre pravzaprav za slab razmislek. **Udobje šolanja doma namreč prinaša po zaključku vedno manj možnosti za zaposlitev, nadaljevanje na kateri višjih šol pa za mnoge že nepremagljivo premožnostno pregrado.** In s čim utemeljujemo te naše smeleditve?

SE BO USTAVILO PRI 10.000?

Na delo čaka ta trenutek v štirih občinah, ki jih štejemo v koroško krajino, nekaj več kot 1800 delavcev. Že zdaj jih je več kot 400 takih, ki čakajo na svojo prvo zaposlitev, čakajočih na delo, čeprav so formalno še zaposleni, pa je tudi že okoli 2000. V veliki večini podjetij odkrito govorijo o vsaj 20 odstotni prezaaposlenosti, in če seštejemo vse te »viške«, pridemo do grozljive številke, zaokrožene na 10.000. Če vemo, da nas je zaposlenih danes še okoli 28.000, je jasno, da se nam ne obeta nič dobrega, še posebej pa bo trda predla mladim, iz šol prihajajočim generacijam.

Nikakor nečemo trditi, da so pričujoča gibanja kakorkoli vezana na nove čase, ali celo novo oblast. Vsaj ne vzročno. Že teh nekaj podatkov, ki vam jih bomo nanizali, kaže na trend, ki je krizo že nekaj časa napovedoval. Vendar to še ne pomeni, da bi se morali zaradi napa v preteklosti vdati v usodo – brezperspektivnost množice mladih.

ŠTIPENDIJ SKORAJDA NI VEČ

Kar dober pokazatelj, koliko je družba (gospodarstvo in nadstavba) v resnici zainteresirana za generacije, ki prihajajo, je število tki. kandrovskih štipendij. Pa pogledjmo, kako se je njihovo število gibalo v zadnjih petih letih:

šolsko leto	
1986/87	– 1234 štipendij
1987/88	– 1306
1988/89	– 1172
1989/90	– 779
1990/91	– 515
1991/92	– 200 (morda)

Podatki veljajo za Koroško in pravzaprav ne rabijo nobenega komentara. Če pa jim dodamo še dejstvo, da **mnogi, ki so s pomočjo teh štipendij šolanje zaključili, potem niso dobili zaposlitve., nekateri pa niti možnosti, da bi opravili pripravništvo,** je mera polna. Film se vrti vse hitreje in kaže, da ni vzvoda, ki bi ga upočasnili.

ŠTUDENT NAJ BO – A S ČIM

Že davnega leta 1986 je 15 % učencev, ki so jih vprašali, zakaj se odločajo za določeno šolo, odgovorilo, da zaradi bližine šole. Takega podatka za letos sicer ni, vseeno pa smo prepričani, da bi bil odstotek istih odgovorov tokrat bistveno višji. **Zožene materialne možnosti koroških družin pač ne dovoljujejo več niti enega, kaj šele dveh otrok, ki bi se šolala v Celju, Mariboru ali Ljubljani. To so tudi najbližja mesta, kamor jih**

lahko ob mreži šol, ki je, tudi pošljemo.

ŠE KAR KOVINARJI...

Ob vsem, kar smo našli, je skoraj pogubna statistika, ki ugotavlja, da se je na prvo mesto po namerah osmošolcev spet uvrstila smer kovinarstva. Na drugem mestu je gimnazija, na tretjem mestu poklic ekonomskega tehnika in že na četrtem smer – tekstilni konfektoriar. Če primerjamo namere s strukturo brezposelnih, lahko ugotovimo, da imajo največ možnosti gimnazijci in tekstilni konfektoriarji. Drugi zato, ker so to edina delovna mesta, ki so bila v zadnjem času na Koroškem sploh še iskana, prvi pa zato, ker bo takrat, ko bodo končali šolanje (na višji ali visoki šoli), krize menda ja že enkrat konec. **In ostali (ker nimajo možnosti najti ustrezno šolo blizu doma), se odločajo za zaenkrat materialno najmanjše breme, tvegajo pa brezposelnost po končanem šolanju.**

Kot nam je povedal strokovni delavec za poklicno usmerjanje na Zavodu za zaposlovanje v Dravogradu, dogovarjanja in usklajevanja med različnimi dejavniki in s tem interesi ni več in prepričani smo, da marsikaka stiska izhaja tudi iz tega.

ODGOVORNOST ZA POTOP TUDI DANES

Zakaj tokrat v PREPIHU udarna tema o generacijah, ki prihajajo? Zato, da bi spomnili tudi na probleme jutrišnjega dne, ki nastajajo da-

Z MLADIMI

GENERACIJAMI?

nes. Kajti poleg tega, da nanje kar precej strokovnjakov opozarja, ni o njih ničesar slišati v politiki. Ta je pred volitvami obljubljala marsikaj, danes pa je s tega vidika možno videti le še: »Za nami potop!«

Takih politik imamo celo Korošci že čez glavo dovolj. In kaj predlagamo?! Strankam, da osvežijo svoj »zgodovinski spomin« in pogledajo, kaj so zapisale v svojih programih, volivcem pa, da jih vprašajo za zdravje.

Edi Prošt

NA BORZI DELA, SAMO PONUDBA...

V vseh Prepihih skupaj nam je uspelo na povpraševalni strani skupaj objaviti komaj kaj več kot 20 tistih, ki povprašujejo po delavcih, pa še od tega je bilo precej sezonskih zaposlitev. Ni kaj, vse bolj je dragoceno vsako delovno mesto! Vse bolj je redko odpiranje novih delovnih mest in pričakovanje, da bodo v enotah Zavoda za zaposlovanje res aktivno reševali problem nezaposlenosti, se nam zdi jalovo.

ZA PREŽIVETJE RABIŠ KONKRETNI DINAR

Na republiko so socialni program, ki ima naglašeno komponento zaposlovanja, sprejeli, vse pa kaže, da se bo dosti bolj zatikalo na lokalnih ravneh. Tu pač ne gre več za načela, gre za konkretne ljudi, ki rabijo za preživetje konkretne dinarje. Očitno še niso minili časi, ko se je to na videz dalo le z »dosmrtno« zaposlitvijo, ali pa se ljudje še niso navadili, da bo za vsakdanji kruh treba prijeti za vsako delo. Včasih smo samo govorili, da je vsako delo častno, danes se to potrjuje že s preživetjem.

NIKOMUR SE NE PIŠE DOBRO

Pričujoča tabela o brezposelnosti v štirih občinah Koroške krajine kaže nato, da se ne piše dobro nikomur. Le to ni razvidno iz nje, da se število iskalcev zaposlitve veča v glavnem v gospodarstvu, v nadaljnjem pa se je po prednovoletnem horuku z racionalizacijami ustavilo in: »bolj pa res ni mogoče več krčiti, ne da bi trpelo delo«.

OBČINSKI SOCIALNI PROGRAMI

Prav gotovo socialni programi ne bodo mogli biti zgolj reševanje najbolj socialno ogroženih, brez perspektive za trajno reševanje problemov. To je možno samo s trajnim zaslužkom na delovnem mestu. Zato v Prepihu tokrat posvečamo ta del poslancem, da bi svoje občinske vlade povprašali, kaj je z njihovimi socialnimi programi. Načela imajo lepo zapisana v republiškem, lotijo pa naj se svojega, konkretnega. Pa če ohranijo deset delovnih mest, pa deset, in če omogočijo odprtje treh novih, pa treh! Le da ne bodo oblast le takrat, ko bo treba nestrpe množice krotiti z represijo.

Tega si najbrž ne želi nihče, niti oni sami...

KOROŠKA REGIJA – MOŽNOSTI ZA OSMOŠOLCE

Vzgojnoizobraževalne organizacije	Program	Poklic	Trajanje izobraževanja	Predvid. Mladina	št. učencev Odrasli
Srednja kovinarska šola Muta Koroška c. 53	Pridobivanje, predelava in obdelava kovin Oblikovalec kovin	Obdelovalec kovin	2	30	
		Strugar Frezalec	3 3		
	Preoblikovalec in spajalec kovin	Konstruktorski ključavničar	3	60	30
Srednja šola tehniško-naravoslovne in pedagoške usmeritve Ravne na Koroškem Na Gradu 4	Predelovalec kovin	Livar	3		30
		Metalurški modelar Preoblikovalec	3 3		
		Metalurški tehnik	4		30
	Metalurški tehnik Pridobivanje, predelava in obdelava kovin Oblikovalec kovin	Obdelovalec kovin	2	25	
		Obdelovalec kovin	2	po pr. uč.	60
		Oblikovalec kovin	3		30
Mehanik vozil in voznih sredstev Strojni mehanik Strojni tehnik Gimnazija	Strugar	3			
	Frezalec Brusilec	3 3			
	Orodjar	3		30	
	Avtomehanik Strojni mehanik	3 3	30	30	
Srednja šola Edvarda Kardelja Slovenj Gradec Koroška 11	Gostinska dela	Kuhar	3	60	
		Natakar	3	30	
	Gostinski poslovodja (nad) Trgovec Ekonomsko komercialni tehnik Zdravstveni tehnik	Gostinski poslovodja	1.5		60
		Prodajalec	3	60	
		Ekonomsko komercialni tehnik Zdravstveni tehnik	4 4	90 30	

MOŽNOSTI ZA

VIŠJE IN VISOKOŠOLSKE ŠTUDIJE

Univerza v Ljubljani

Skupni del razpisa
Akademija za glasbo
Akademija za gledališče, radio, film in televizijo
Akademija za likovno umetnost
Biotehniška fakulteta
Veterinarska fakulteta
Ekonomski fakulteta
Fakulteta za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo
Fakulteta za naravoslovje in tehnologijo
Fakulteta za elektrotehniko in računalništvo
Fakulteta za strojništvo
Fakulteta za sociologijo, politične vede in novinarstvo

Filozofska fakulteta
Medicinska fakulteta
Pravna fakulteta
Fakulteta za telesno kulturo
Pedagoška akademija Ljubljana
Skupni razpis PA Lj., BF, FNT
Višja pomorska in prometna šola Piran
Višja šola za socialne delavce
Višja šola za zdravstvene delavce
Višja tehniška varnostna šola
Višja upravna šola

Univerza v Mariboru

Ekonomsko-poslovna fakulteta Maribor
Tehniška fakulteta Maribor
Fakulteta za organizacijske vede Kranj
Pedagoška fakulteta Maribor
Visoka pravna šola Maribor
Višja agronomska šola Maribor
Vojške akademije
Študentski domovi Ljubljana
Študentski domovi Maribor
Študentski domovi Kranj

OB DNEVU INVALIDOV

Društvo invalidov Ravne na Koroškem je z okrog 1500 člani med največjimi društvi v občini in eno največjih društev invalidov v Sloveniji.

O njegovem delu, s poudarkom na vprašanju »društvo in nove družbene razmere,« smo se pogovarjali s predsednikom Francem Černetom, dipl. inž.

PREPIH: »Razlog za razgovor z vami je bil nedavni mednarodni dan invalidov, 24. marec. Kako ste ga proslavili letos?«

FRANC ČERNE: »Na predvečer, 23. marca, prav z namenom, da je blizu praznika, smo imeli v Nami občini zbor društva. Sicer pa ima dan invalidov manifestativni značaj, je praznik, ko se naj javnost spomni na invalide. Za razliko od dneva pa je imelo mednarodno leto invalidov 1981 delovni značaj, prav tako, kot ga ima teden invalidov v decembru, ko se skuša invalidsko problematiko konkretno reševati.«

PREPIH: »Kakšna je osebna izkaznica vašega društva?«

FRANC ČERNE: »Začetek društva sega v leto 1969, ko so se začeli organizirati invalidi, ki ne spadajo k specialnim invalidskim organizacijam. To so pretežno zaposleni – delovni oz. telesni invalidi. Takrat je nastalo medobčinsko društvo za Koroško z več podružnicami. Leta 1974 so se te osamosvojile, torej tudi ravenska.

Prostore imamo v domu upokojenec Ob Suhi in tudi prej smo jih imeli pri upokojenecih v starem domu.

Že od začetka smo bili med najmočnejšimi društvi v Sloveniji, verjetno zaradi dveh velikih podjetij, železarn in rudnika. Hitro smo imeli okrog 1000 članov, potem pa dolgo časa okoli 1500. Lani se je število spet povečalo za 150, vendar te rasti ne gre pripisati zunanjim, pač pa notranjim impulzom, organizaciji pristopa. Tako je imelo ob koncu leta 1990 društvo 1584 rednih članov, od tega 592 zaposlenih in 579 podpornih.

PREPIH: »Je množičnost pri društvu, kot je vaše, zaželen ali ne?«

FRANC ČERNE: »Tako kot v vsaki organizaciji tudi pri nas pomeni število članstva moč, s katero lahko kaj dosežemo, naj bo v občinskem ali republiškem merilu. Za upravne in družbene dejavnike pa je pokritost terena zanimiva zato, da je pomoč, ki jo nudijo, porazdeljena. Cel teritorij je pomemben v vsakem primeru.

Ko se je število povečalo, smo po večjih krajih hitro imeli samostojnejše odbore, ki delajo dokaj samostojno. Društvo pa je lahko v vsaki občini le eno. Kaj bo novega o tem prinesla nova družbenopravna zakonodaja, če bo predvidela več občin, pa še ne vemo.«

PREPIH: »Ste kot predsednik z delom podružnic Društva invali-

dov Ravne zadovoljni?«

FRANC ČERNE: »Vsekakor sem zadovoljen, ker brez njihovega požrtvovalnega dela, ko direktno delajo s člani, ne bi imeli kaj pokazati. To so požrtvovalni, prizadevni, iznajdljivi ljudje, prodorni v svojem okolju. Ima pa ta prodornost dve plati; pri nekaterih se bolj kaže v odnosu do članov, pri drugih odbornikov pa bolj v odnosu do družbenih dejavnikov v kraju. Pohvalil bi vse odbore, še posebej ravenskega in mežiškega.

Nismo pa zadovoljni z odzivom naših članov na nekatere naše akcije, ko jih želimo vključiti v splošno družbeno življenje. Tu še premočno prihajajo do izraza kompleksi.«

PREPIH: »Kako so na društvo invalidov vplivale naše nove družbene razmere?«

FRANC ČERNE: »Dolga leta smo rabili, da smo našli pravo mesto v bivši OK SZDL. Ustanovili smo koordinacijski odbor za delovanje socialno-humanitarnih organizacij; to nam

spreminja socialni položaj naših članov in je zaradi tega avtomatično večje sodelovanje s centrom za socialno delo. Čedalje bolj postajajo zanimivi tudi podatki, kako se giblje odpuščanje invalidov, a tega pregleda trenutno še nimamo. V času reorganizacij smo namreč nekako zgubili pregled nad problematiko zaposlenih invalidov. V stari organiziranosti so bili močni aktivni invalidov v delovnih organizacijah, ki so imeli s sindikalno podporo velik vpliv, zdaj pa so v krizi.«

PREPIH: »Kako ste invalidi zadovoljni z novo delovnopravno zakonodajo?«

FRANC ČERNE: »V vsakem pravnem sistemu se skuša najti optimalna rešitev tudi za invalide. Seveda pa te niso optimalne za vsak konkreten primer. V stari zakonodaji se je skušalo prilagajati tudi specifičnim razmeram, pri novi pa še ne vemo, kako bo.«

PREPIH: »So nove razmere va-

DRUŠTVO INVALIDOV IN NOVE RAZMERE

je veliko pomagalo pri prirejanju raznih akcij, pomembnih za širši krog. Zdaj se je ta organiziranost porušila, in zastavljamo poti, kako bi se vključili v nove razmere. Vzpostavljamo prve kontakte, da bi v določeni upravni strukturi našli svoje mesto, kjer bi zagovarjali naše potrebe, ne toliko potrebe društva kot vso invalidsko problematiko.

Se pa v novih razmerah na slabše

šemu društvu manj naklonjene tudi s finančnega vidika?«

FRANC ČERNE: »Naš glavni vir financiranja so loterijska sredstva, ki jih dobivamo prek Zveze društev invalidov Slovenije. Poleg tega smo v razmerah po sistemu SIS utemeljevali svojo dejavnost s socialnovarstveno funkcijo in zanjo dobivali sredstva. Po novem bomo financirali iz občinskega proračuna, kjer bomo –

PODRŽAVLJENJE PODPISANO – ČAKANJE NA DEJANJA

Jože ROŽEJ: »Jaz sem v železarni zaposlen že 31 let in mi tudi ni vseeno, da bi pa sedaj naenkrat železarno podržavili. Jaz mislim, da je najboljša, če imamo delo in zaslužek. Mi radi delamo.«

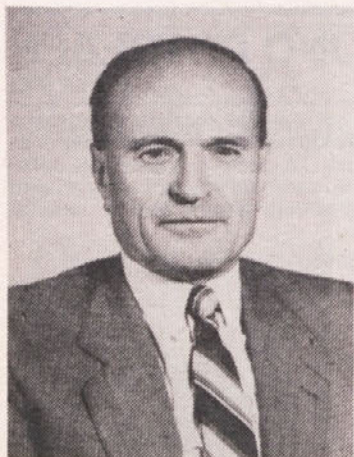
Tončka SOVIČ: »Če bodo železarno podržavili, ne bo prineslo kaj dobrega. Vsi delavci morajo imeti delo, kajti mnogi nimajo drugega dohodka kot mesečno plačo. Jaz sem zato, da ostane železarna taka kot je.«

Franc PAČNIK: »Tudi jaz sem upokojenec, v železarni pa sem bil zaposlen vse od leta 1963. Ni mi prav, da bi jo podržavili, kajti ljudem naj dajo delo in plačo. Lepo pa je bilo v tistih časih, ko smo imeli delo in tudi zaslužek.«

Julijana KRIŠTOF: »Železarna Ravne je bila vseskozi ugledna delovna organizacija. V njej sem delala več kot dvajset let. Danes sem upokojena in mislim, da ne bi bilo prav, če bi jo podržavili. Delavci naj imajo delo in plače.«

kot vsa društva – potisnjeni bolj v spodnje predale.

Je pa večina naših akcij financirana s prispevki samih članov in s prostovoljnimi prispevki občanov, za kar smo jim hvaležni.«

PREPIH: »Pa nove razmere in z njimi nova miselnost ter sočlovek – invalid. Kako ocenjujete te odnose?«

FRANC ČERNE: »Naša družba nasploh zaostaja za srednjeevropskimi merili, ne samo zdaj ali pred petimi leti, nasploh v odnosu do pravic, ki bi jih invalidi morali imeti, in v odnosu do izvajanja teh pravic. Takšni primeri so npr. urejenost WC na avtocestah, dostop na vlake na kolodvorih in do javnih zgradb, nudenje pomoči pri zaposlovanju težkih invalidov. Zakonodajca je tudi pri nas dobra, a kaj, ko je ne upoštevamo. Tako smo že leta 1984 sprejeli normativ za gradnjo javnih zgradb brez arhitektonskih barier – pa zgradbe z njimi še danes gradimo.«

PREPIH: »Vam je v društvu vsak član enako drag, če verjamemo, da veliko invalidov sploh ni pravih invalidov?«

FRANC ČERNE: »To plat premalo poznam, ker premalo kontaktiram s

člani. Toda do pripomb prihaja, ker je za okolico huda samo vidna hiba in samo ta je tudi na zunaj potrdilo, da je človek invalid. V resnici pa so velikokrat nevidne hibe hujše.

V društvu tretiramo vse člane enako. Nekoliko večjo pozornost skušamo posvečati težjim invalidom, ker se sami niso sposobni enakopravno vključevati v družbo.«

PREPIH: »Vaš letošnji občni zbor je bil tudi volilni. Ali še tudi naprej ostajate predsednik ravenškega društva invalidov in kaj vas za to motivira?«

FRANC ČERNE: »Predsednik društva sem postal leta 1981 in res še ostajam v tej funkciji. Menim, da v našem timu aktivistov na tem področju še kar uspešno delam in to mi daje korajžo tudi za naprej.«

Helena Merkač

MATERINSKI DAN

V nedeljo, 24. marca, so se po vseh večjih krajih občine Ravne zvrstile proslave v čast materinskemu dnevu. Program so pripravili mladi, ki delujejo v župnijskih občestvih, s pomočjo nekaterih posameznikov, pokroviteljstvo nad praznovanjem pa so prevzeli krščanski demokrati.

Zanimiva je bila organizacija prireditve, saj sta jih pripravila skupno po dva in dva kraja. Tako so imeli enak program v Črni in na Prevaljah (oblikovala ga je študentka teologije Marija Prikeržnik) ter v Mežici in na Ravnah (za vsebino prireditve sta tu poskrbeli Dorica Vasle in Mojca Potočnik).

Proslave so bile glede na to, da so sodelovale v glavnem skupine, ki doslej v kulturnih domovih še niso nastopale (razen Strun izpod Pece in Zdovčevih dečev), na dostojni kakovostni ravni. Ker pa je letos dan žena minil nekako neopazno, je prav, da je nekdo organiziral vsaj praznovanje materinskega dne. To je bila namreč tudi priložnost, da so ženske opozorile na težki položaj mater in družin v naši družbi, ki se iz dneva v dan slabša. Zaradi težkih gospodarskih razmer živi ženska – mati pod nenehnim pritiskom. S tem, da jo hočejo izrinuti z delovnih mest, potiskajo njo in družino na rob socialne stiske, s tako imenovanim evropskim delovnim časom pa jo spravljajo v moralno krizo. Zaradi celodnevne odsotnosti matere je namreč družinsko življenje popolnoma razbito, z eno plačo pa se večina družin ne bi mogla preživljati.

M.P.

Prvenstvo v športni gimnastiki

TVD Partizan Ravne je v soboto, 23. marca, izvedel občinsko prvenstvo v športni gimnastiki za mlajše in starejše pionirje in pionirke. Udeležila so se ga društva **Partizana iz Mežice, s Prevalj in z Raven**, kar je uspeh, saj pomeni, da se je zanimanje za športno gimnastiko v Mežiški dolini znova razmahnilo.

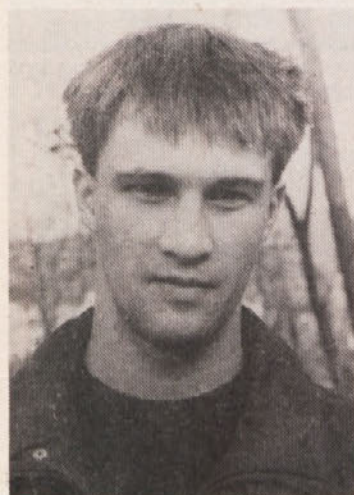
Najštevilneje so bili zastopani Prevaljčani, ki so prišli s štirimi vrstami: s starejšimi in mlajšimi pionirji in pionirkami. Ravenčani so nastopili z obema vrstama pionirk in z združeno vrsto starejših in mlajših pionirjev, Mežičani pa s starejšimi in mlajšimi pionirkami.

Tekmovanje je potekalo v dobri organizaciji ravenškega Partizana,

pod sodniškim vodstvom **prof. Maje Marin** in v sodelovanju vseh sodelujočih društev.

Tudi mladi telovadci so dokazali, da resno delajo, najbolj pa so se izkazali: **Petra Skitek**, starejša pionirka z Raven, **Uroš Polovšak**, starejši pionir s Prevalj, **Danijela Obrenovič**, mlajša pionirka z Raven, ter **Jaroš Šteki**, mlajši pionir, prav tako član ravenškega Partizana.

M.P.

Samo JERT: »Jaz pa mislim, da bi bilo prav, če bi železarno poddržavili. Mislim, da bi bilo nujno zmanjšati režijo, saj je te vse preveč. Jaz zdaj čakam na delo in mislim, da si bom moral najti delo drugje. Mislim pa tudi, da se ne ve, kdo plača, kdo piše.«

Marija VODUŠEK: »Govorijo in pišejo, da hočejo železarno poddržaviti. Zdi se mi, da je tako razmišljanje napačno. Tudi jaz združujem delo v železarni in mislim, da je v nas vseh zaskrbljenost velika, ko ne veš ali boš jutri imel delo ali ne. Sem proti poddržavljanju.«

Srečko VAJS: »V železarni delam že 13 let in tudi meni ni vseeno, da bi jo poddržavili. Tu gre za 5000 delavcev, ki lahko jutri ostanejo brez dela. In kaj po tem? Mislim, da je že danes preveč delavcev, ki čakajo na delo ali pa ga ne morejo dobiti.«

Anton LESJAK: »Kot žerjavovodja imam jaz kot vsa moja »žlahta« v železarni dolgo tradicijo. V železarni je bil zaposlen moj praded, bil je prvi pudlar. Ni mi vseeno, če bi sedaj železarno poddržavili. Nam naj dajo delo, mi smo voljni delati.«

OBVOZNICA

Javna razprava o lokacijskem načrtu »obvoznice« Slovenj Gradec je v občinsko sejno dvorano privabila okoli 80 meščanov. Vsekakor je v primerjavi s podobnimi razgovori v preteklosti veljalo izredno zanimanje za ureditev te prepotrebne prometnice.

V javno obravnavo je upravna organizacija za urbanistično načrtovanje dala **varianto »ob kanalu«, ki bi potekala preko mostu pri Murku-gostilna, po stari trasi železnice, mimo avtobusne postaje, pa preko Mislinje in lesnega skladišča ter se nadaljevala za Tovarno usnja po vodnem kanalu in se mimo Kograda priključila na magistralno cesto Slovenj Gradec - Velenje.** Ta varianta je po triletnem sodelovanju urbanistične, ekološke in cestnoprometne stroke ostala edina, ki je v urbanističnem in ekološkem pomenu manj slaba za urejanje prometa v Slovenj Gradcu.

Študije so pokazale, da mesto potrebuje predvsem prometnico v smeri sever - jug, saj predstavlja tranzitni promet le dobro petino celotnega prometa (okrog 2000 vozil v šestnajstih urah) in ga prava obvoznica ne bi rešila.

Pripombe, opozorila, pa tudi pritožbe so se v glavnem nanašale na ekološko obremenitev, druge, o ceni investicije, pa so služile predvsem kot opora. Večino pripomb na javni razpravi so razjasnili stro-

nje radioaktivnih odpadkov, uničevanje Borovnikovega gozda kot rekreacijske površine, cesta bi potekala mimo kopalnišča, kar ni primereno, saj povzroča izpušne pline. Povzročen pa bo tudi prekomeren hrup, ki bo dosegel naselje na Legnu. O ceni pa je dr. Celcer menil, da je vprašljiva in ni primerljiva, ker ni druge variante.

Marjan Kobale je menil, da je ogroženost mesta po prometni plati zelo velika, mestno jedro je treba zapreti, seveda pa s to varianto ni rešeno vprašanje kolesarjev na relaciji Šmarno - Slovenj Gradec - Pameče.

Dr. Ivo Raišp je menil, da je potrebno tranzitni promet speljati ob mestu, ne pa skozi mesto.

Karel Zagorc, ing. gozdarstva, pa je dejal, da bo cel rekreacijski prostor prizadet oziroma uničen, kar bi bilo za mesto neprecenljiva škoda.

Ob tem se je oglasil **Marjan Pečoler-Borovnik**, lastnik zemljišč in menil, da ni umestno njegovo zemljišče imenovati za rekreacijsko področje, saj je to vendar predvsem kmetijsko zemljišče in dodal, da se bo na delu ozke gozdne parcele, ki bi ostala po posegu, pojavljal vetrolom.

Franjo Murko je menil, da idealne rešitve ni, mesto bo pokopano in uničeno od prometa. Mesto potrebuje le eno napajalno mesto ceste, ki bo promet tekoče spravila

RAZLIČNA MNENJA

kovnjakaki, ki so sodelovali na zboru meščanov.

Enajst razpravljalcev je zastavilo več kot štirideset vprašanj in pripomb. Tako je med drugimi **dr. Bogomir Celcer** trdil, da ta poteza ne zagotavlja varnosti, ker so vsa križišča v istem nivoju, ravni odseki izzivajo voznike, semaforizirana križišča pa ne zagotavljajo varnosti kljub omejitvi 60 kilometrov. Nadalje je omenil tudi ekološki vidik, s katerim se odpirajo vrata težkemu tovornemu prometu, možnost vož-

mimo oziroma skozi mesto. Dodal je še, da cesto potrebuje tudi industrija, ki pa okolje veliko bolj onesnažuje kot cestni promet.

Ob koncu pa še zapišimo vprašanja lastnice zemljišča **Marije Gradišnik**: Kako se bo reševal problem nadomestitve zemljišč? Kje bodo dobili nadomestna zemljišča? Njihova kmetija bo z mestno obvoznico namreč popolnoma uničena.

-tv

POHORSKI KRMARJI

Slovenjgraški smučarji učitelji, vaditelji in trenerji so se odločili, da bodo poslej v spomin na »krmarske vožnje« prirejali vsako leto tekmovanje na smučarskih kadrov v veleslalomu za trofejo »najboljši pohorski krmar«.

Če malo pobrskamo po zgodovini športnega smučanja na Pohorju, vidimo, da so bile prve uradne tekme na Pohorju že leta 1930. Prva je bila 12. januarja 1930 na Klopnem

vrhu. Imenovali so jo Krmarska vožnja in je potekala od Klopnega vrha do Mislinje. Druga je bila mesec dni kasneje med Peskom-Ribniško kočjo, Črnim vrhom in Veliko Kopo.

16. marca 1930 je bila podobna tekma na progi Klopni vrh - Rogla - Mislinja. Zmagovalec te tekme je dobil častni naziv najboljšega pohorskega krmarja. Franci Čop, znan smučar in smučarski delavec, je o krmar-

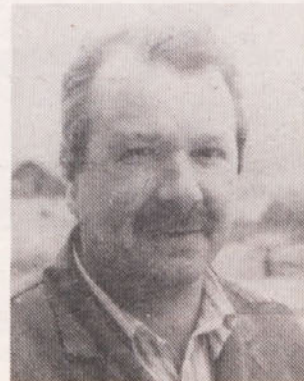
OBJEKT, KI JE NUJNO POTREBEN

F. Jurač

V dneh, ko prebirate ta Prepih, so se vsi trije zbori slovenjgraške občinske skupščine že odločili o predlogu odloka o lokacijskem načrtu za novo slovenjgraško obvoznico. Ta cesta je v javnosti sprožila nekaj razprav, različnih mnenj in polemik. Kaj o tem projektu menijo krajanj Slovenj Gradca, nenazadnje govori tudi ta anketa.

MARJANA SUŠEC, Brda: »Slovenjgraška obvoznica je vsekakor nujno potrebna, kajti promet skozi samo mesto Slovenj Gradec je neznošen, marsikdaj pa ne moreš niti najti parkirnega prostora, kjer bi lahko parkiral svoj avtomobil.«

IVAN ODER, Mislinja: »Pozdravljam gradnjo obvoznice v Slovenj Gradcu. Skrajni čas je, da je do te odločitve sploh prišlo. Poznana mi je trasa obvoznice in mislim, da je ta varianta najboljša. Želim, si le, da bi do gradnje prišlo čimprej.«

JOŽE FJAVIŽ, Mislinja: »Ob novici, da bodo v Slovenj Gradcu končno le gradili obvoznico, se mi zdi, da je to za nas voznike, zlasti pa za voznike težkih tovornjakov, ena največjih pridobitev. V samem mestu bomo tako razbremenili promet, ki je danes neznošen.«

ANDREJ GOLOB, Dravče nad Vuzenico: »Čeprav nisem Slovenjgradčan, sem vsekakor vesel ob novici, da bo Slovenj Gradec dobil obvoznico. Skoraj skrajni čas je že, da je do tega sploh prišlo, kajti mesto Slovenj Gradec takšnega prometa ne more več požirati.«

ski vožnji dejal, da pomeni kombinacijo teka na smučeh, smuka in zavijanja, to je krmarjenja. Krmarske vožnje so specifična lastnina Pohorja, saj jih ne zasledimo nikjer drugje v Sloveniji.

Tekmovanje za trofejo »najboljši pohorski krmar« bi naj služilo za vsakoletno druženje smučarskih učiteljev, vaditeljev in trenerjev na Koroškem, pa tudi izven tega območja. Namen tekmovanja bi bil, da bi vsaj enkrat letno izmenjali svoje izkušnje in mnenja, pa tudi tekmovali. Seveda bi bilo to tekmovanje na smučiščih Pohorja.

V ta namen so imeli slovenjgraški učitelji že poskusno tekmovanje na smučarskem poligonu Rahtel. Zmagovalci v posameznih starostnih skupinah so bili: **Hinko Gregor, Tič Tiršek in Sašo Plaznik.**

-tv

ZDENKA JELENKO, Mislinja: »Okoli gradnje slovenjgraške obvoznice je bilo že toliko burnih razprav in niti verjeti ne morem, da jo bodo sploh gradili. Največji greh, ki so ga napravili, je ukinitve železniške proge Dravograd-Velenje in mislim, da je že zaradi tega gradnja obvoznice nujno potrebna.«

POHVALE ZA Slovenjgradčane

O nedavnem obisku Lojzeta Peterleta v Slovenj Gradcu smo v Prepihu v sliki in besedi odmerili precej prostora. Tako je tudi prav, saj je vprašanje, kdaj se bo gospod predsednik spet pojavil na Koroškem tostran meje.

Velja pa dodati še eno podrobnost: protokol slovenskega predsednika je zahteval, da je slovenjgraška vlada nekaj dni pred obiskom poslala v Ljubljano nekaj »generalij« o gospodarskem in družbenem razvoju te občine. Kot je to v Slovenj Gradcu že običaj, je vlada gradivo dobro pripravila in je bila ob obisku deležna pohvale »republikancev«.

SEMANJI DNEVI

Podobni zapisi se običajno pričenjajo ali zaključujejo s frazo: »Sejem bil je živ.« Tudi te dni je bilo nekaj sejmov širom po Koroški. Omenimo le sejem na črno nedeljo na Ravnah (tokrat na novi lokaciji pri gimnaziji) in slovenjgraški sejem na Jožefovo. Tržilo se je manj kot običajno, predvsem zaradi plitvih denarnic kupcev. Slovenjgraški krošnjari, od koder je tudi naš posnetek, pa so bili velikokrat tudi prava ovira za svobodno gibanje v mestu.

Foto: Jurač

NI PRVOAPRILSKA

Nove cene tehničnih pregledov

Odstotek povečanja niti ni pretiran, vendar v času, ko nekateri ljudje jemljejo kruh že na »kredo« (denimo na Ravnah na Koroškem), so tudi za 25 odstotkov višje cene za tehnične preglede udarec po žepu. Na pooblastilo vseh občin koroške regije sprejema višje cene slovenjgraška vlada, pač zato, ker je sedež družbenega podjetja Avtoservis, ki vrši te preglede, v Slovenj Gradcu.

Nove cene bodo veljale od 1. aprila dalje (to ni potegavščina!), predlagatelj pa povišanje utemeljuje z dejstvom, da so cene na drobno v republiki Sloveniji od lanskega septembra do letošnjega januarja porastle za 28,5 odstotkov, storitve so se cenovno povišale za 48 odstotkov, in je potemtakem 25 odstotno povišanje cen tehničnih pregledov sprejemljivo. Cene so doslej mirovale štiri mesece in v Avtoservisu trdijo, da je to tako prizadelo njihovo finančno poslovanje, da niso uspeli ustvariti niti profita niti zbrati kaj cekinov za posodobitev.

Torej: povabljeni na ogled starih in novih cen, registracija pred 1. aprilom pa prihrani 25 odstotkov.

Vrsta vozila	Stara dejanska cena	Nova cena
1. motorna kolesa s priklopnikom	45,00	55,00
2. osebni avto	180,00	225,00
3. kombinirana voz.	190,00	240,00
4. osebna specialna vozila	190,00	240,00
5. tovorna vozila dovolj, teža do 6 t	290,00	360,00
dovolj, teža nad 6 t	340,00	425,00
6. avtobusi	470,00	590,00
7. avtobus zglobnik	630,00	790,00
8. kmetijski traktor	150,00	190,00
9. dvo in več osna priklopna vozila	150,00	190,00
10. traktorska prikl. vozila	80,00	100,00
11. višina stroškov za ugot. tehnične spremembe	40,00	50,00
12. reg. novega vozila in izdaja tablic	56,00	70,00

Med Slovenjgradcem in Velenjem je Huda luknja, bojim pa se, da bo kmalu tudi huda kri.

NIKO

KOROŠKO ZOBOZDRAVSTVO

Pred nekaj dnevi so se že več kot dvajsetič srečali zobozdravstveni delavci koroške regije, tokrat ponovno v Slovenj Gradcu. Tudi to srečanje je bilo namenjeno strokovnemu izpopolnjevanju vseh profilov zobozdravstvenih delavcev. Na sestanku so spregovorili domači strokovnjaki, specialisti posameznih strok, med njimi tudi najmlajša, dr. Lidija Perič, pa direktor Koroškega zdravstvenega doma dr. Franc Ivartnik in vodja zobozdravstvene službe dr. Jožica Ladič. Neprisiljeno so predstavili svoje proizvode predstavniki Leka, katerih ekipo je vodil direktor Prevaljske FARMACIJE, dipl.ph. Ivan Gornik.

Na srečanju so spregovorili tudi o novi organiziranosti zdravstva v bližnji prihodnosti. Cutiti je bilo bojazen, da v bodoče morda ne bo več takih srečanj in bi zastali v strokovnem napredovanju.

Direktor Zdravstvenega doma Slovenj Gradec, ki je bil letošnji organizator srečanja, dr. Ciril Slemenik, je prisotnim ob pozdravu zagotovil, da izvedena reorganizacija, t.j. izločitev TOZD-a ZD Slovenj Gradec iz Koroškega zdravstvenega doma, ne sme zavirati razvoja zobozdravstva. Nasprotno, nova organiziranost mora ustvariti pogoje za še boljše strokovno povezavo in razvoj katerihkoli institucij s področja zdravstva v Koroški regiji.

Srečanje je pozdravil tudi predsednik Skupščine občine Slovenj Gradec dipl.ing. Ivan Uršič, ki je izrazil željo, da se bi še kdaj videli v Slovenj Gradcu, saj je bila ta občina že večkrat gostitelj podobnih srečanj, bodisi s področja splošnega ali bolnišničnega zdravstva.

-sc

Bogati imajo polna usta karitasa, revni pa kariesa.

NIKO

Svobodni sindikat:

NOVA ORGANIZIRANOST
– STARO VODSTVO

Koroški sindikat se je pred dnevi povezal v območno organizacijo svobodnih sindikatov Koroške, dogodek pa se je zgodil na ustanovni skupščini v dravograjskem gasilskem domu. Vsaj glede vodstva ni bistvenih sprememb. Na tajnih volitvah so bili izvoljeni trije sekretarji, ki so že doslej opravljali sekretarske posle v občinskih svetih: **Marjan Barl** bo tudi poslej skrbel za sindikalno življenje v slovanjgraški občini, **Franjo Miklavc**, dosedanji sekretar na Ravnah, bo teritorialno tudi v novi organizaciji pokrival ravenško občino, **Mirko Sep** (doslej sekretar OS ZSSS Dravograd) pa bo poleg dravograjske občine skrbel še za občino Radlje ob Dravi. **Franjo Miklavc** je do konca leta tudi imenovan za predsednika območne organizacije svobodnih sindikatov Koroške s sedežem na Ravnah.

Na ustanovni skupščini se je zbralo 71 sindikalnih aktivistov, v Dravograd pa sta prišla tudi slovenski predsednik svobodnih sindikatov **Miha Ravnik** in **Albert Vodovnik**, Korošec in predsednik najmočnejšega branžnega sindikata, to je sindikata kovinarjev.

Izredne razmere niso samo na političnem področju in v medrepubliških odnosih, ampak tudi v gospodarstvu. Vsaj slovenski delavec pa je v novih razmerjih političnih sil in oblasti ostal povsem

brez vpliva. Sindikat se trudi: piše pisma, opozarja, prireja protestne shode, se pogovarja, vendar zaman. Zato bo, izgleda, treba poseči tudi po najstarejši obliki delavskega boja – štrajku.

Slovenska oblast, ki ima polna usta Zahoda, v odnosu do sindikata na Zahod in njihova merila enostavno pozablja, so prepričani v sindikatu. Cilj nove slovenske oblasti je bolj kot ne razbijanje sindikalnega gibanja, da bi tako lažje delili in vladali, so med drugim menili sindikalni aktivisti v Dravogradu.

In koliko je na Koroškem sploh članov svobodnih sindikatov? Od skupno 27 000 zaposlenih je v te sindikate včlanjenih okoli 20 tisoč zaposlenih. Po občinah je slika takšna: v Dravogradu imajo 28 sindikalnih organizacij in 2225 članov, v Radljah ob Dravi 30 organizacij in 3520 članov, na Ravnah (brez železarne) 4013 članov v 36 sindikalnih organizacijah. Ravenska železarna se s svojimi 18 organizacijami in 5500 člani neposredno povezuje v republiški odbor sindikata dejavnosti. V slovanjgraški občini je 47 organizacij in 5335 članov.

Suma sumarum: na Koroškem je v 159 organizacijah 19.094 članov svobodnega sindikata Slovenije.

-pe

Staksami do dinarjev

Vse kaže, da bodo Dravograjčani prvi, ki se bodo na Koroškem sistematično poslužili komunalnih taks. Doslej je bila najbolj znana in uveljavljena turistična taksa, zakon o financiranju javne porabe pa predvideva, da lahko občinske skupščine določijo poseben način financiranja javnih potreb, in komunalne takse so lahko izvorni prihodek občine.

V dravograjski občini so torej najdlje in kmalu bi se odlok o komunalnih taksah lahko znašel kot predlog pred občinsko skupščino. Če bo sprejet, bo majhna država Dravograd od svojih državljanov pobirala takse za uporabo naslednjih predmetov in storitev: za turistično takso, za igralna sredstva v javnih lokalih, za glasbene avtomate v javnih lokalih, za uporabo trgov in drugih prostorov za prodajo.

Turistična taksa je ponavadi tako skromna, da ni vredna omembe, zanimiva pa je taksa za uporabo igralnih sredstev v javnih lokalih. Za avtomatsko kegljišče in za druga igralna sredstva (biljard ipd.) ocenjujejo letno uporabo na 400 točk, vrednost ene točke pa bi zaenkrat znašala 10 dinarjev. Izračun torej ne bo težak.

GROZIO MNOŽIČNI ŠTRAJKI?

19. marca me je pot slučajno zanesla v TOZD Armature Muta, ki je v sklopu Železarne Ravne na Koroškem.

Ko sem stopila v delovno halo, sem uzrla množico delavcev, ki so stresali svoje nezadovoljstvo na svoje delovodje, tehnologe, tiste pač, ki so v tesnem stiku z njihovim delom. Tiste pač, ki so tarča vseh delavčevih pripomb in nezadovoljstev in hkrati tisti, ki so nosilci vseh direktiv »od zgoraj navzdol«.

Nehote me je spreletelo, ko sem gledala ta prizor, tako kot tedaj, ko so v Mariboru pred leti napolnili Trg osvoboditve stavkajoči delavci mariborskih večjih delovnih organizacij.

Delavci TOZD Armature so se dogovorili, da bodo ta dan ob 10.30 prenehali z delom, prejšnji dan pa je njihovo delo že potekalo dokaj neresno. Sami so rekli, da se zavedajo, da so njihove strojne ure precej drage in da je v tem času steklo skozi prste precej denarja, ki bi lahko pokrivalo že nekaj plač.

In zakaj so se delavci odločili za prekinitev dela? Plač ni! Življenjski stroški pa vedno večji. Železarna Ravne je baje zaradi njihovega dolga Železarni blokirala njihov račun pri SDK.

Neki delavec je rekel takole: »Saj ne vem več, kaj je še prav, če delam, ne dobim plače, če ne delam tudi ne. Nič več mi ni jasno...«

In kaj je dejal nekdo »iz sredine«: »Neuradno se govori, da je Železarni Ravne malo mar za TOZD Armature, kajti naše proizvode lahko sami proizvajajo, in če bo naših 180 ljudi na cesti, bodo le eni izmed tistih, ki jih namerava Železarna odpustiti...« Zato je delavec vzpodbujal k delu, a žal... Nezadovoljstvo je bilo preveliko, nepojasnjenih vprašanj pa še več!

Naj pripomnim, da v 20. minutah, kolikor sem bila v delovni hali, ni bilo nikogar od vodilnih in odgovornih iz TOZD Armature in se po besedah delavcev, ki so prekinili delo, takšnim težavam najraje izognejo.

Kasneje je prišel generalni direktor Železarne Ravne in pojasnil delavcem, da ni denarja niti za tiste, ki so zaposleni v Železarni. S svojo retoriko in avtoriteto je delavce spravil nazaj na delovna mesta.

Obiskal pa jih je tudi novinar Koroškega radia, ki ga po neuradnih vesteh niso hoteli spustiti v svoj vrh delovne organizacije ali med delavce. **Demokracija** je dosegla svoj razkroj?

D. Kniplič

NA
MLADIH
SVET
STOJI

Fantje in dekleta so iz Josipdola, imenujejo pa se Generacija 69. Za njih tudi na Koroškem držimo pesti, saj so na Marjanci uvrščeni prav pri vrhu. Prepeva jo pa tisto znano pesem, ki jo tudi Korošci dobro poznamo: »Nalij mi še vina!«

Generacija 69
iz Josipdola

KMETOVANJE DO POZNIH LET

Rihard Šrajner kmetuje skoraj ob središču Radelj. Že osemdeset jih ima na grbi, pa hoče še kar naprej kmetovati, ta korenina!

Le nekaj korakov je bilo treba skreniti z glavne ceste in že me je na njegovem dvorišču strogo sprejel velik čuvaj volčjak, ki ga je prišel pomirit mlad fant, tik za njim pa se je znašel na dvorišču možakar v modrem predpasniku, kateremu bi prisodil dobrih sedemdeset let. Ko sem mu omenil, da bi ga rad ožmerocal v cajtengah, ni bil preveč pri volji za ta hec, a sčasoma se je le omehčal. Povabil me je v prostorno kuhinjo, kjer je ropotala z lonci hčerka Anka.

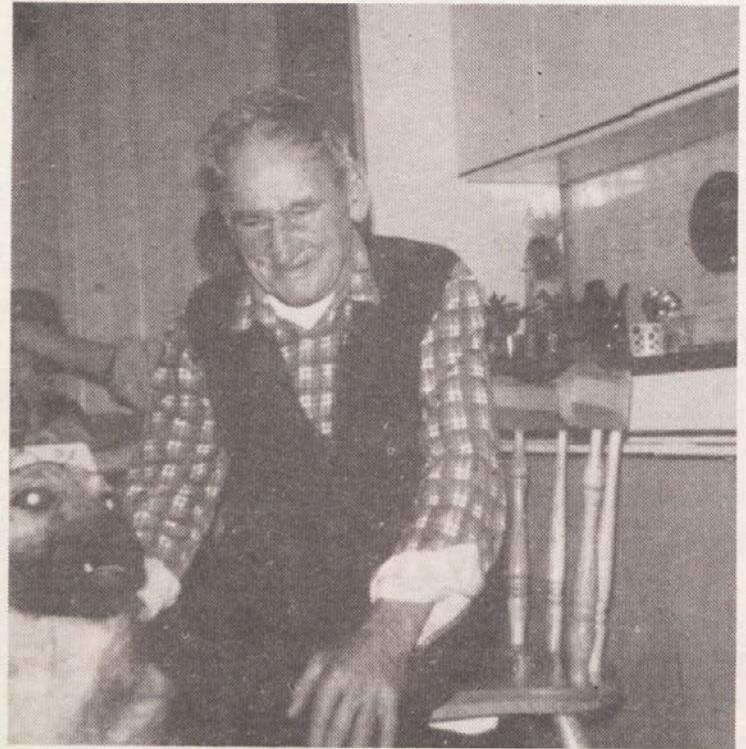
Hudomušno je povedal, da se je že trikrat selil: prvič leta 1911 na ta svet, drugič, ko se je kot petindvajsetleten fant priženil k osemnajstletni Treziki, ki je podedovala za starši Naušnikjrglovo kmetijo tik ob Dravi v Zgornji Vižingi. Tam si je ob mlinu pred zadnjo vojno zgradil lastno elektrarno, ki je dajala tok za njegove potrebe in še dvema sosedoma.

Ko so dogradili HE Vuhred, se je moral leta 1954 z družino umakniti na sedanje 12 hektarsko posestvo, katerega se mu je posrečilo odkupiti od lastnika, ki se je preselil v Ljubljano. V vseh teh dolgih letih mu je uspelo, da je skupaj z družino vse na novo preuredil ter nakupil za kmetovanje potrebne stroje.

Po ženini smrti (umrla je pred dvajsetimi leti), mu pri kmetovanju pridno pomaga hčerka Anka z družino. Vprašal sem ga, ali ga res noče kdo naslediti, da se še sam ubada s kmetovanjem pri teh letih. Ponosno mi je povedal, da kaže veliko zanimanje in ljubezen do kmetovanja vnuk Aleš, ki je pravkar odslužil vojaščino. Ko sva se pogovarjala o strojih, ga je vnuk zatožil, da je bil še pri sedemdesetih toliko pogumen, da je šel delat traktorski izpit. V to so ga prisilili strogi prometni predpisi in razmere, povezane s prevozi, saj je kmetija tik ob glavni cesti.

Dedek Rihard je povedal, da je med predavanji za izpit kar precej dremal in vsi, ki so z njim delali izpit, so kar precej dvomili v njegov uspeh. Kadar je predavatelj pozval slušatelje h kakšnemu vprašanju, je Rihard zastavljal takšna, da so se celo predavatelji praskali za ušesi. Menda je bil ves trg pokonci, ko je delal praktični izpit, in sreča je bila na njegovi strani. Čestitke z vseh strani so kar deževale, ljudi se je zbralo kar za cel cirkus.

Rad se s spomini povrne v svoj rojstni Loznikov dom, kjer je odrasčal s petimi brati in dvema sestrama. Kot najstarejši se je moral pridno vaditi ob vsakem delu. V tistih kriznih predvojnih časih so ga ob fantovanih čestokrat zvabili v svoje vrste ti-

Rihard Šrajner v svojem domu

hotapci, ki so pridno švercali živino čez državno mejo. Pri tem nevarnem in tveganem poslu mu je večkrat trda predla, namesto nagrade bi si lahko prislužil tudi arest.

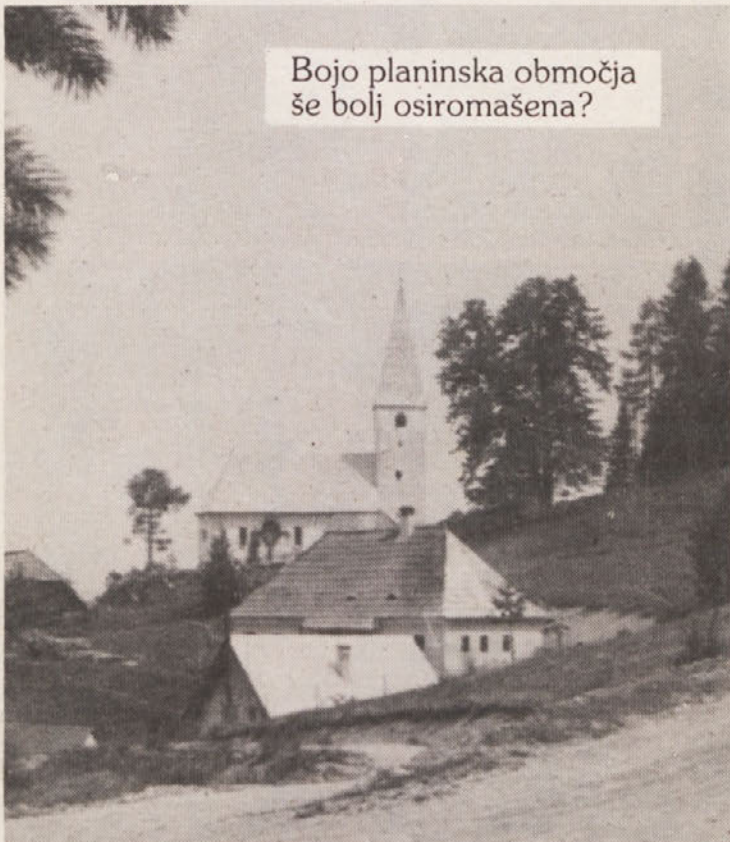
Dolgčas preganja z izdelovanjem raznega orodja, sam si je naredil kar precej pohištvene opreme za svoje potrebe.

Vnuk Aleš pa me je pospremil še v hlev pokazat pujse in živino (deset

glav je imajo), za katero z dedkom skrbita izmenično. Povedal je še, da hodi k njim po mleko Dr. Marinšek, ki vzorno skrbi za dedkovo zdravje. »Le kadar ob vlažnem vremenu dedku prepove izhod iz stanovanja, se dedek jezi nanj in na mamo, ki se strogo drži zdravnikovih navodil,« je še dodal vnuk Aleš, bodoči naslednik.

Ludvik Mori

Bojo planinska območja še bolj osiromašena?

BOJAZEN NI ODVEČ

V Radeljsko občinski vladi in tudi v občinskih klopeh je prisotna bojazen.

Gre seveda za večjo koncentracijo financ v republiškem centru. Ali gre res za prehodno, otroško bolezen, ali pa za staro ploščo, ki jo že poznamo: da »cesar« zbere denar na enem mestu in ga potem po svojem videnju »pametno« deli podanikom?

Ob tem je namreč znano, da se kaj hitro prezre oddaljeno obrobje. Občina Radlje, deloma pa tudi vsa Koroška in morda še del Mozirja, pa je slovenska posebnost. Tu živijo ljudje v hribovju, v planine so speljane ceste, ki jih je treba vzdrževati, življenje tu je dražje. Pa še ta strahovita zaozstalost!

Samo za primerjavo: Na obmejnem hribovju Jerneja, Sobot, Mlak ali Kaple so na drugi strani meje asfaltirane domala vse, tudi najmanjše ceste. Gotovo ne zato, da bi se ljudje lažje odselili! Mimogrede, niso jih gradili iz samoprispevkov. Čas je, da pogledamo, kje smo in si zastavimo

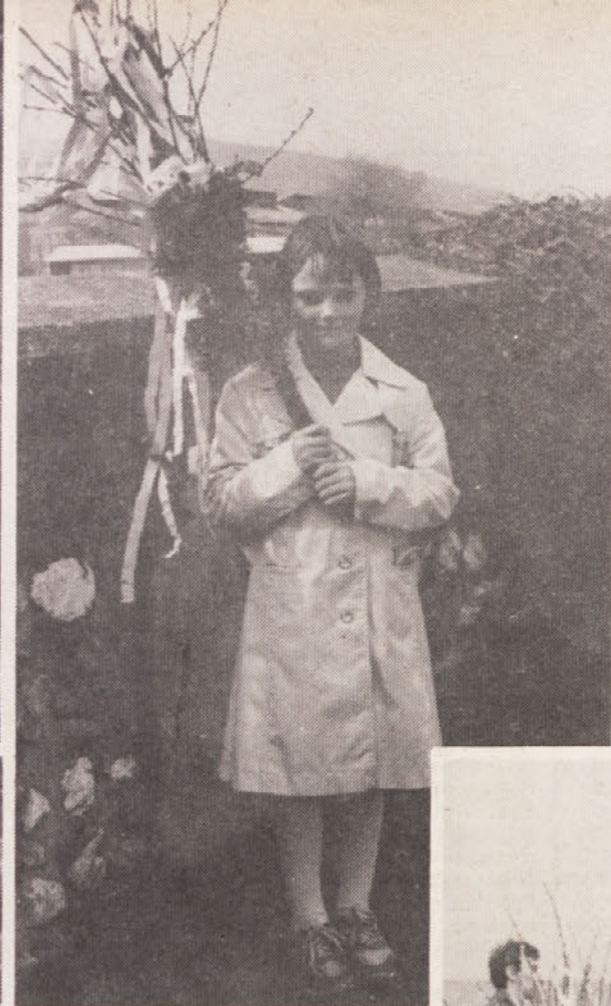
delo tako, da bomo prišli polagoma do podobnega standarda. Pa ne samo z obljubami.

Slišali smo podatek (menda so ga izračunali), da gre samo s tako malega območja kot je radeljsko v Ljubljano iz kmetijstva 1,8 milijarde dinarjev. Od tega se zaenkrat vrača samo denar za trinpol kmetijskih pospeševalcev. Zato so v Radljah predlagali, da se v regiji sestanemo, napišemo naše posebnosti, jih predložimo slovenski vladi in zahtevamo primernejše rešitve.

Se bolj preprosto: tudi koroški kmet ali železar vzdržujeta Cankarjev dom, naše težave pa nam ostajajo na naših ramenih in kot kaže, na ramenih naših otrok.

Strpno, argumentirano in odločno se bo treba pomeniti, kajti denar nam je nekdo že pobral. Samo čakajmo, da nas bo še skregal. Če pa je to le prehodna vročina, ne sme trajati predolgo!

K. Valtl

CVETNA

Slike: Mojca Potočnik
Tekst na 17. strani.

NEDELJA

Piše: Srečko Mlačnik

Kadri in kariera

So besede in besedne zveze, ki jih velikokrat uporabljamo in smo pri tem prepričani, da točno vemo, kaj pomenijo.

Ena takih besed je kariera, druga pa je besedna zveza kadrovska politika. O prvi smo prepričani (oz. so nas prepričevali!), da pomeni nekaj slabega, da je skoraj enaka povzpnetištvu, komolčarstvu. Pa ni tako.

Je zgolj: »Poklicna pot vsakega posameznika« (tako jo definira D. Super), zato njen pomen ne more biti slabšalen. »Kadrovska politika« pa da je nekaj dobrega, so nas učili. Če pa pogledamo v slovar tujk, beremo: »Kadrovska politika je osnovni sestav načrtno šolanih, stalnih, kvalificiranih vodilnih delavcev.«

Tako!

Kadri so le vodilni delavci, pa še to le v komunizmu. (V Wahnrogovem slovarju nemškega jezika je definicija povsem enaka, a z dodatkom: uporablja se predvsem v komunističnih družbah).

Zakaj sploh govorim o teh tolikokrat zlorabljenih besedah? Zato, da bi se končno nehali ukvarjati s kadrovske politiko, več pa z ljudmi in njihovimi karierami. Te moramo načrtno vzpodbujati, če hočemo več znanja. Politiki pa naj skrbijo za svoje politične kariere. Če ne bodo še naprej govorili o »kadrovske politiki«, in pri tem

ne bo šlo za znanje, temveč za privrženost ideji, podrejenost v stališčih, za hlinjenje in hinavščino.

Koroška je po ravni izobrazbe na repu slovenskih občin. Že večkrat smo opozarjali, da je edina možnost, priti v povprečje, povečano zanimanje za študij ob delu. Možnost je sedaj tu. V razpisu za vpis na višje in visoke šole je določen tudi zadnji rok za vpis, to je 17. 4. Vzpodbujanje kariere pomeni tudi vzpodbujanje k vpisu, ukinjanje razvojnih oddelkov (ko se pojavijo težave, postanejo ti najprej vprašljivi) pa kadrovske politiko iz Wahnrogovega slovarja.

Pa pri tem ne gre zgolj za izobrazbo. Ta je le pogoj za znanje, nujen, a ne edini. Znanje je tisto, kar bi morali ljudje ceniti in ga seveda tudi plačati. Saj veste, golf ni boljši od jugota zato, ker je prvi nemški drugi pa srbski avto, temveč zato, ker je v prvem veliko znanja, v drugem pa malo znanja in veliko dela (ki pa je slabo opravljeno).

Pa pustimo to. Raje poskrbimo za svoje kariere. Morda bodo napočili časi, ko bodo ljudje poznali tudi vrednost, ne le ceno. Ne tako kot danes, ko večino zanima le, koliko se plača, ne pa, kaj se za ta denar dobi.

Toda to je najbrž že druga zgodba, morda pa tudi ne?

Piše: Janez Praper

Privatna lastnina

V preteklem obdobju je bilo za večino proizvajalnih potencialov značilno, da so bili v družbeni lasti. Do družbene lastnine pa smo prišli s transformacijo državne lastnine. Država je svojo lastnino pridobila s podžavljanjem proizvajalnih sredstev in z usmerjanjem akumulacije v investicije.

V zasebni lasti je ostal le del kmetijstva in sorazmerno skromni proizvodni potenciali, predvsem v obrtništvu, trgovini, gostinstvu in transportu. Za ta del gospodarstva lahko trdimo, da ni nikoli prevzel socialističnega načina gospodarjenja, saj je akumulacija pripadla lastniku sredstev, kot v kapitalizmu; ta pa je bil življenjsko zainteresiran za čim večji dobiček.

Da bi ta svoj cilj dosegel, se je privatni lastnik več ali manj ravnal po načelih, ki jih je razvil uspešen poslovni svet sodobnega kapitalizma. Na področju stroškov je prevladovalo načelo potrebnosti in racionalnosti, ne oziroma na številne družbene potrebe v velikih družbenih kolektivih. Privatni podjetnik se je podobno kot pri stroških ravnal tudi pri zaposlovanju, saj so plače delavcem in prispevki skupnosti zanj že od nekdaj pomenili strošek, ne pa »del čistega dohodka za OD«.

Vlaganje dobička v obratna ali osnovna sredstva je bilo vselej pogojeno s potrebami tržišča po večjih ali drugačnih proizvodih. Uporaba nove tehnologije ali zmogljivejših in boljših naprav je pomenila večjo konkurenčnost na tržišču.

Skladno s takšno proizvodnjo je rasel in napredoval tudi cel rod obrtnikov in podjetnikov, ki je sicer neformalno in brez štipendij pridobival znanje in izkušnje.

Uradna politika je na privatno lastništvo gledala zelo različno. Bili so časi popolnega odklanjanja, kakor tudi časi večjih ali manjših simpatij.

Dandanes je nesporno prevladalo prepričanje, da rabi država za uspešno gospodarsko politiko tudi malo gospodarstvo in privatno lastnino. Oboje je danes pravi hit in posamezniki kar tekmujejo med seboj, kdo se bo bolj zavzemal za privatizacijo in prestrukturiranje.

Če je privatizacija bolj pravno dejanje, kjer bi morali predvsem skrbeti, da ne bo prišlo do novih krivic in okoriščanja, pa je prestrukturiranje v korist srednjih in malih podjetij mnogo bolj strokovna zadeva. Sodobna znanost lahko veliko pomaga, prav tako zgledi že obstoječih uspešnih malih podjetij.

Piše: Tone Novak

Koristna močvirja

Zoprni roji nadležnega, pikačnega mrčesa, neprehodnost, sumljive vonjave in ne povsem jasna zveza z legli boleznimi so zaznamovale mitološke močvirske duhove za slabe sopotnike človeštva in se jim je bilo nadvse priporočljivo na daleč izogibati. Mnogi še danes mislijo, da so mokrišča, kamor štejemo zlasti močvirne travnike, močvirja in plitvejša mlake, nekoristna in neplodna zemljišča, ki jih je najbolje zasuti ali osušiti in spremeniti v

kmetijske površine oziroma pozidati.

Komur je narava blizu od mladih nog in je imel priložnost otroško neobremenjeno spoznavati mlako ali ribnik, ga v takšnem razmišljanju nekaj moti. V raziskovalni sli sredi džungle trstičja in ločja, težko dosegljivih betičev rogoza in rumenocvetnega okrasja močvirske perunike, se je skoraj gotovo kdaj po nerodnosti z nogo pogreznil v žitko blato. Vodni drsalci in vodni pajki so od-

švisnili v stran, v motne, brbotajoče vodne vrtince so se sunkoma poganjale temne elipsaste silhuete obrobjenih kozakov in črnih potapnikov. Zabe, enodnevne, kačji pastirji in na bližnjih vrhah liste objedajoče rdeče topolovke niso prav nič prispevale k predstavi o siromašnosti teh koščkov sveta s prekipajočim življenjem.

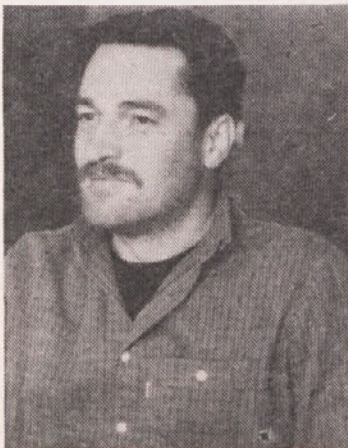
In res! Močvirja so razen na široko se izlivajočih rečnih ustij, delt, ekosistemi z najvišjo biološko produktivnostjo na Zemlji. V kmetijstvu nas največkrat zanima zlasti neto bioprodukcija, kakor imenujemo celoto na novo nastalih organskih snovi, ki so – nakopičene v živih bitjih – na razpolago uporabnikom. Drugi del bioprodukcije je bolj prikrit. Povezan je z dihanjem, izločanjem, gibanjem, s presnavljanjem in z drugimi neobhodnimi življenjskimi dejavnostmi, ki se nazven ne izrazijo v povečanju biomase – to je prirastu mase («teže») živih bitij, vendar veliko prispevajo k pravi predstavi o

dejanski aktivnosti nekega ekosistema.

V močvirjih se največ dogaja v njihovem blatu, kjer so izredne množine mikroorganizmov. Ti deloma v aerobnih (v prisotnosti kisika) in deloma anaerobnih (brez kisika) razmerah razkrajajo organske snovi v anorganske (mineralne), ki so hrana zelenim močvirskim rastlinam in jih porabijo za svojo rast. Močvirska voda je zato vedno čistejša, tako da nas ideja o močvirjih s čistilno vlogo ne sme presenetiti. Olga Urbanc-Berčič nas v reviji Življenje in tehnika (feb. 1991) z njo obširneje seznanja.

V Sloveniji smo zgradili (!) – kako se svet obrača! – prva čistilna (sanitarna) močvirja v zadnjih dveh letih. V največjem med njimi čistimo izcedne vode odlagališča odpadkov slovenjegraške občine v Mislinjski Dobravi. Kdo ve, morda si bo v nasajenem trstičju kmalu spletla gnezdo tudi plaha trstnica...

SOCIALI- ZEM KOT IZZIV

Franc Juričan

Sorazmerno pozno (bi lahko rekli) je bil v občini Ravne na Koroškem te dni ustanovljen občinski odbor Socialistične stranke Slovenije, ki je naslednica nekdanje Socialistične zveze, če lahko tudi zanjo iščemo korenine v primerjavi z nekaterimi drugimi strankami. Vendar pa po mnenju predsednika odbora Franca Juričana, profesorja sociologije na Srednji šoli Edvarda Kardelja v Slovenj Gradcu, nikakor ne gre za ohranjanje stare socialistične ideje.

»Verjamem, da socializem kot projekt socialne družbe prav zdaj spet pridobiva na pomenu. Seveda ne v tistem starem, klasičnem vzhodnem, ki je tako neslavno propadel, marveč kot zahodna, lahko rečem, meščanska miselnost,« pravi Franc Juričan. »Sam bi se v tem okviru zavzemal za državo blagostanja, ki pa sočasno daje vsem socialno varnost. Blagostanje torej za čim širši krog ljudi brez ideoloških primesi.«

– Na prvih demokratičnih volitvah Socialistična stranka, tako v širšem slovenskem merilu kot tudi v Mežiški dolini, ni dosegla kaj veliko. V občinski

skupščini Ravne imate v družbenopolitičnem zboru le dva mandata. Kako nameravate biti uspešni?

»Res je, bili smo neuspešni. Toda vedeti je treba, da sedanja vladajoča koalicija strank, zlasti v republiški skupščini, sprejema vrsto odločitev, ki pri ljudeh niso priljubljene. Do izraza prihajajo interesi zgolj nekaterih lobijev, ki so dobili prevelik vpliv in nekatere stvari kar avtomatično prenašajo iz zahodne družbe v našo. Mi pa menimo, da to ni mogoče tako hitro in zagovarjamo postopne reforme, saj bo sicer prišlo do prevelikih socialnih pretresov, ki se že kažejo. Ne moremo kar tako iz enega enoumja v drugega.«

– Zdj pa še k vam osebno. Kako, da ste se odločili prevzeti predsedništvo v stranki, ki ni uspešna in ki se je drži nepriljubljeno ime »socialistična«?

»Mislim, da je človek homus politicus ali politično bitje. Kot intelektu-

alec želim biti angažiran. Vabili so me tudi v nekatere druge stranke. Toda iz prej omenjenih razlogov mi je prav socialistična najbližja, v njeni dosednji ne preveliki uspešnosti pa vidim tudi izziv zase. Želim ustvariti stranko, ki ne bo samo delavska, ampak levo sredinska in odprta za vse. Mislim, da na prihodnjih volitvah nismo brez možnosti, saj smo v preteklosti prav mi imeli največ stikov z ljudmi, ki zdaj – na primer v društvi in drugje – pogrešajo neko organizacijo, ki bi skrbela zanje. Mi to nameravamo. Pri tem ne bomo iskali konfliktov z drugimi strankami, marveč bomo uporabili tako imenovani afirmativni pristop. Našo odprtost do vseh bomo pokazali tudi z »uradnimi imeni«, ko bo naša pisarna na Prežihovi 24 na Ravnah – torej v bivši stavbi DPO – sleherni ponedeljek od 10. do 11. ure in sredo od 17. do 18. ure odprta za občane, volilce in druge,« je sklenil Franc Juričan. (ti)

Krščanski demokrati: ŠTEJEJO LE DEJANJA

Krščanski demokrati so tista stranka, ki se je v Sloveniji organizirala med zadnjimi. Mogoče je to tudi vzrok, da na Koroškem vse do letos ni bilo njihovih občinskih oziroma regijskih enot.

Najbolj številni so v slovenjgraški občini, kjer jih je okrog 150, od tega 100 samo v Mislinji. Zbirajo se predvsem okrog mislinjskega kulturnega kroga, na kar kaže tudi mesto njihovega sestajanja – kulturni dom v Šentilju. Doslej so imeli tri sestanke, na katerih so izvolili enajstčlanski odbor, ki jih vodi, predsednika in tajnika. Zadolžili so tudi posameznike za pripravo programa. Svoje poslance imajo tudi v občinski skupščini.

Njihov velik »podvig« je bil organizacija obiska predsednika stranke in hkrati predsednika izvršnega sveta Slovenije Lojzeta Peterleta v Slovenj Gradcu, kjer je potekal uradni – gospodarski del obiska in Mislinji, ki je bil namenjen krajanom in stranki.

V ravenski občini šteje stranka 50 do 60 članov. Svoj občni zbor so imeli decembra na Prevaljah, kjer so izvolili sedemčlanski izvršni odbor. Kot ugotavljajo sami, niso preveč aktivni. Še najbolj so se organizirali ob kulturni prireditvi za materinski dan 25. marca. Svojih prostorov nimajo, zato se sestajajo na različnih krajih, včasih v kavarni na Ravnah, drugič v župnišču na Prevaljah. V teku je tudi organiziranje mladih krščanskih demokratov v občini Ravne.

V občinski skupščini je sedaj sedem poslancev, ki so člani njihove stranke. Na volitvah so kandidirali na listi Demosa. Svojega

občinskega programa nimajo in ga zaenkrat ne nameravajo pisati: »Če smo krščanski demokrati, moramo simpatije pridobivati z dejanji in ne s programom,« pravijo.

V Radljah ob Dravi so iniso organizirani. Redno se ne dobivajo, vedo pa drug za drugega in to, kdo lahko sodeluje v določenih akcijah. Prvič in zadnjič so se sestali januarja letos – prišlo je okrog 15 ljudi. Vodstvenega organa niso izvolili. Svojih prostorov nimajo, ker zanje ni denarja. Kljub vsemu ne pričakujejo pomoči od zunaj, in pravijo: »Če se sami ne bomo organizirali, potem z nami ni kaj.« Mnogo več kot članov imajo simpatizerjev. Ljudi je še vedno strah, zato se nočejo včlaniti. Kaj če pride do izrednih razmer, vojaškega posega – bodo zapirali? Vendar se stvari iz dneva v dan spreminjajo in lahko bo že jutri drugače.

V Dravogradu zaenkrat krščanskih demokratov ni.

V vseh koroških občinah, kjer delujejo krščanski demokrati, financirajo člani sami vse svoje aktivnosti. Drugih sredstev nimajo. Na regijskem nivoju med sabo še niso povezani. Vsekakor so šele na začetku svojega delovanja, imajo pa vse možnosti, da se še močno razvijejo, saj je tako na Koroškem kot tudi v Sloveniji nasploh mnogo ljudi, ki za svoj svetovni nazor sprejemajo krščanski nauk. Pravo podobo o njih – kdo in kaj so na Koroškem – bomo dobili šele čez nekaj časa, ko se bodo ljudje otresli strahu in ko se bo politična situacija zbirala.

Slavko Sušec

KOROŠKI POSLANCI SO PROTESTIRALI

Glosa »Kufri gor, kufri dol...« v 4. številki Prepiha je vendarle naletela na svoj odmev. Nismo sicer dobili še kakšne nove česte, zvedeli pa smo, da Korošci pri vsej tej igri okrog kleščenja bencinskega dinarja nismo bili tako anemični. Seveda pa je pri tem nerodno le to, da takšna prizadevanja ne pridejo v javnost.

Janez Komljanec, predsednik slovenjgraškega izvršnega sveta je po sestanku na republiški upravi za ceste v Ljubljani povabil vse koroške izvršnike in poslance v republiški skupščini, ki so tokrat ne glede na strankarsko pripadnost podpisali skupni koroški protest. Prepih ga objavlja v celoti:

Poslanci vseh treh zborov Republiške skupščine, ki zastopamo interese volilcev vseh štirih koroških občin: Dravograd, Ravne na Koroškem, Radlje ob Dravi in Slovenj Gradec, razumemo težave in izredno slabo stanje slovenskega gospodarstva, kar se odraža tudi v predlogu proračuna Republike Slovenije za leto 1991.

Kljub temu zahtevamo, da se sredstva proračuna na strani prihodkov, katerih namen je strogo določen z zakonom ali podzakonskimi predpisi, uporabijo izključno za tako določene namene.

To velja za celotno področje gospodarske infrastrukture in ekologije, kar predstavlja na eni strani javna dela, kakor tudi produktivne naložbe, ki jih potrebuje slovensko gospodarstvo za svojo preobrazbo.

Zahtevamo, da se namensko zbrana sredstva bencinskega dinarja, cestnine in cestne takse v letu 1991 v celoti namenijo za porabo za ceste v Sloveniji in to za:

- investicije,
- investicijsko vzdrževanje in
- odplačilo dolgov.

Vsa ta sredstva bremenijo izključno porabnike cest in pomenijo prvič v zgodovini slovenskega cestnega gospodarstva kolikor toliko vzpodbuden začetek reševanja cestne problematike. V nasprotnem primeru pomeni to vračanje nazaj v negotovost in blokado že naravnane in začete investicijske politike v tako siromašne, a nujne povezave znotraj republike, posebej pa še cestne navezave na severu, zapadne in vzhodne sosesde.

Če tako čutimo Korošci, ki nismo prostor za velike cestne prometnice na slovenskem, potem je to dovolj velik dokaz, da je Slovenija tako majhna, da so vse ceste v vsej republiki potrebne nam vsem, ker jih preprosto potrebujemo.

Poslanci DPZ:	Poslanci Zbora občin	Poslanci Zbora združenega dela
Alojz GRABNER	Albin KAC	Ivan DRETNIK
Drago PLEŠIVČNIK	Ervin KOKOŠINEK	Dimitrij MIKUŠ
	Ludvik KOTNIK	Jože STUDENČNIK

V soboto, 23. marca, se je s sklepnim koncertom na Ravnah končala 24. revija koroških pevskih zborov Od Pliberka do Traberka.

V skoraj četrtoletnem obdobju sta se oblika in razsežnost pevskih srečanj precej spreminjali, za letos pa lahko rečemo, da se je revija zopet vrnila v prvotne okvire, torej se ravna po naslovu. **V okviru revije se je zvrstilo sedem krajevnih koncertov – na vsakem je sodelovalo štiri do šest zborov in skupin – in zaključna revija s štirinajstimi zbori; med njimi so bili štirje iz avstrijskega dela Koroške.** Dva krajevna koncerta sta bila v Podjuni – v Vogrčah in Globasnici, dravograjski je veljal hkrati za tamkajšnjo občinsko revijo, levji delež pa je pobrala Mežiška dolina s koncerti v Crni, Mežici, Kotljah in na Prevaljah.

Za večino koncertov velja, da zanje ni bilo pretiranega zanimanja občinstva, iz jzjemo Dravograda, kjer je bila šolska avla za poslušalce pretisna. Toliko poslušalcev pa je bilo povsod, da zbori niso peli ravno sami sebi.

Pri organizaciji koncertov so sodelovale ZKO Ravne in Dravograd, Krščanska kulturna zveza in Slovenska prosvetna zveza iz Celovca.

Revija Od Pliberka do Traberka je množična pevska prireditev, saj se na njej zvrsti več stotnih pevcev, in je v našem predelu edina priložnost, da se srečajo koroški zbori iz krajev na slovenski in avstrijski strani državne meje. Je priložnost za kanček družabnosti in medsebojnega spoznavanja pevcev različnih zborov, predvsem pa za to, da skupine slišijo druga drugo, se primerjajo in na tej podlagi izmerijo tudi lastno kakovost. Predvsem na sklepni reviji se pokaže, kam sodi kateri zbor ali skupina. Zato ima revija, kljub temu, da ni ocenjevalna, pomembno vlogo pri kakovostni rasti posameznih zborov.

OD PLIBERKA DO TRABERKA

Na letošnji reviji sta dva zbora posebej zaznamovali republiški odličji. ZKO Slovenije in Slovenska pevska zveza sta namreč Šentanelskim pavrom in mešanemu pevskega zboru Podjuna iz Pliberka podelili Gallusovo listino. Pavri so jo dobili za svoj prispevek k ohranjanju bogatega pevskega izročila v svojem kraju, Podjuna pa za svojih petnajst let delovanja med Slovenci na Koroškem in za svojo vidno kakovostno rast, ki je zbor pripeljala do zglede višine.

Gallusovi listini sta podelila predstavnika prej omenjenih republiških institucij, **Tomaž Faganel** in **Marko Studen**, ki sta se udeležila sklepne koncerta revije na Ravnah.

Mojca Potočnik

SLIKE SLAVKA KORESA

Slavko Kores že drugič samostojno razstavlja v Likovnem salonu na Ravnah na Koroškem. Tokrat se predstavlja s ciklusom cerkvenih notranjščin, ki je nastajal kontinuirano od leta 1986 pa do danes.

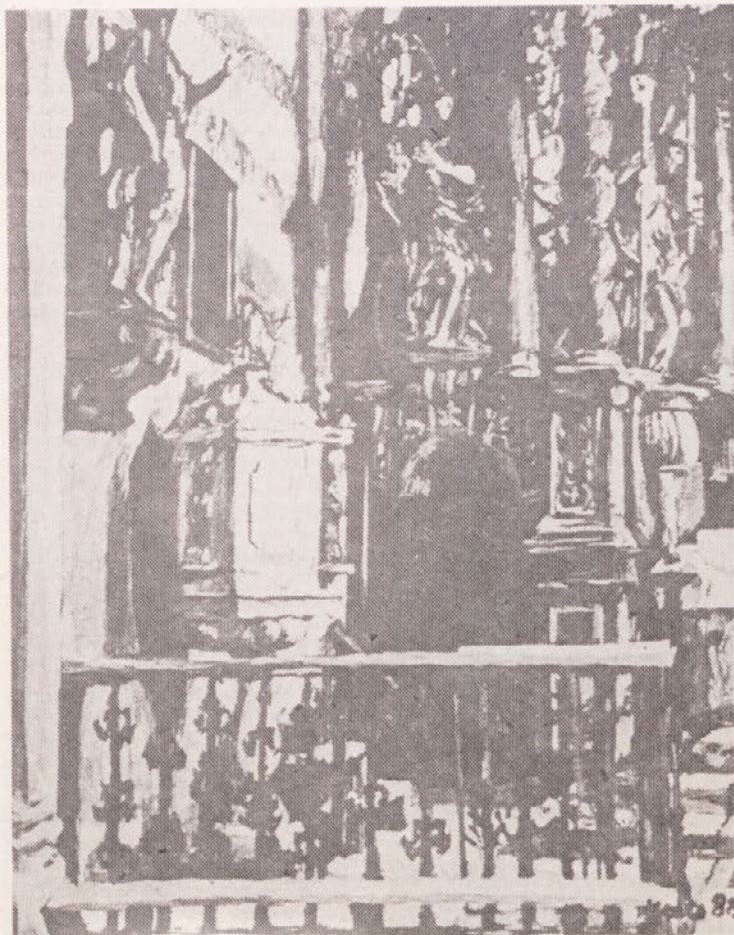
Slike imajo vse karakteristike interierskega slikarstva, saj se slikar ukvarja z barvnimi in svetlobnimi problemi zaprtih prostorov, perspektivo, plastičnostjo opreme, bogastvom ornamentike in tudi vzdušjem, ki biva v sakralnih prostorih.

Umetnika je pritegnila mogočnost, slovesnost, spoštljivost in skrivnostnost mističnosti cerkvenih ladij in blišč baročnih kipov. Končne barvne efekte dosega s podslikavami rdečih, rumenih ali kakšnih drugih tonov. Posebno ga zanimajo efekti polihromacij, pozlatitev ali posrebitvev, ki imajo poseben delež zlasti v baročnem kiparstvu.

Ceprav se pojavlja skoraj nešteto potez in barvnih tonov, deluje slika harmonično; so le na videz realistične saj mu natančno podajanje detajlov ne ustreza, niti ga zanima.

Zato so razstavljena dela svojstvene mojstrovine – opazovana od blizu nas očarajo z množico varv, od daleč pa z globokimi prostori, mirom, skladnostjo in uravnoteženostjo.

Pravzaprav je razstava ob vsem drugem tudi presenečenje,

Vuzenica, Glavni oltar c. sv. Nikolaja, 1988, 68x56 cm

saj se motivike enostavno nismo navajeni, kakor tudi ne posebne tehnike (klasična, jajčna tempera) kompozicij, ki jo deloma pogujejo raznovrstni svetlobni efekti.

Ob opazovanju Koresovih slik se nehote zavemo, da nam govorijo o bogastvu, ki ga ponavadi

niti ne opazimo. Hkrati pa nas opozarjajo na njegov občutek za dimenzije prostora. Štajerski barok se v teh delih predstavlja v novi mikavnosti – realistično in dokumentarno, Slavko Kores pa upodobitvam daje značaj samostojnega umetnikovega gledanja in doživljanja. B. Kumprej

V sklopu letošnjih Globaških kulturnih dni je bila tudi pevska revija »Od Pliberka do Traberka«. Na njej je nastopil v Globasnici tudi Koroški oktet z Raven (slika).

Globaški kulturni teden je v preteklih letih postal stalnica, ki enkrat letno združi vsa kulturna društva v območju občine Globasnica na avstrijskem Koroškem. Pa še nekaj

naj je ob robu omenjeno: globaška občina ima kot ena izmed zelo redkih občin na Koroškem tudi dvojezične krajevne napise.

Foto: Fera

DOMAČIJSKO PABERKOVANJE

Marsikaj pozabljam iz naše preteklosti, pa je škoda, sušimo si korenine. Saj je prav, da poganjamo veje v šir, v veter in vihar drznih misli. Ohraiti pa moramo korenine in globlje bodo, trdneje bomo stali, zdrava bo rast, lepša bo koršnja...

Nekaj domačijskega drobirja bomo izbezali iz naše zemlje – tudi v ta namen.

IV.

Škof Tomaž Hren skrbi za cerkev na Uršlji gori

Si predstavljate šele dobrih štiridesetletnega škofa, ki na konju s spremstvom prijezdi iz Dobre vasi v Podjuni na Koroškem v Slovenj Gradec, nato pa ob Suhadolnici po strmi cesti proti Zarazboru, do velike kmetije Plešivčnikov in še na vrh Gore, kjer kmetje požrtvovalno gradijo kapelo sveti Uršuli na čast?

Dve leti po škofovski posvetitvi je škof Tomaž Hren leta 1601 prvič prišel na Goro. Za domačine je bila vedno le Gora, imena ji niso iskali. Ogleдал si je marljivost in pobožnost graditeljev, vendar pa kaj hitro ugotovil, da jim manjka umetniškega čuta. Zdaj je nekako sam vzel v roke gradnjo božjega hrama, cerkve. Dal je denar, dal mojstra, izbral mižarja, rezbarja. Auf unsere äigene costen aufrichtten.

Za Vnebohod (15. avgusta) leta 1602 je ponovno prišel na Goro in blagoslovil cerkev in glavni oltar sveti Uršuli, devici in mučenici, in tovarišicam v čast. In zapisal je ime Gori: **Mons Ursulanus sive Pleshiviz**.

Zaenkrat ne poznamo dokumenta, ki bi potrjeval, da bi se Gora imenovala **Plešivec**. Kmetija in travniki da, možno je, da so rekli **Plešivški vrh**. Zato upravičeno trdimo, da je bil Tomaž Hren krstitelj in je dal ime Gori: od takrat dalje ima Gora svoje ime – **Uršlja gora**. Že v naslednjem stoletju pišejo matrike **Ursulaberg**, pa še rododendronu so začeli domačini praviti šenturšeljce.

Duhovito je nekdo rekel, da je za domačine **Gora**, grem na **Goro**, bil sem na **Gori**, »problem« naredijo tujci, ki želijo vedeti, katera gora je to, kako se imenuje. Samo to: ja ne Urška gora, saj se ne imenuje po Urhu, temveč po **Uršuli**, torej **Uršlja gora**, bilo je tudi zapisano **Gora sv. Uršule**.

Se enkrat se je povzpел na »svojo« Uršljo goro, tretjič, leta 1609, »za božjo čast in zveličanje duš zelo vnet škof« in še blagoslovil oltar ter nato ves dan birmal.

Preudarni škof pa je še nekaj vedel: Ko postavljaš kulturni spomenik, še prav posebno stavbo, v njegovem času so bile cerkve, moraš preskrbeti gmotne vire za vzdrževanje. V kolikor ni uspel sam urediti, so skrb prevzeli nasledniki: napisali so urbar, določili so dajatve kmetov, ki nikakor niso bile pretirane. Eno ovco nekateri, spet po dve drugi, pa žita... Seveda na leto.

Ali se ne bi kaj naučili od škofa Tomaža Hrena? Pa to je samo za bistré glave, da ne bo zamere.

Tone Sušnik

Prihodnjič: **Prevalje in ime kraja**

SNOPI ZA

V zvezi s cerkvenimi prazniki se je na Slovenskem ohranilo veliko običajev, ki so prava zakladnica ljudske kulture. Čeprav so povezani s krščanskim bogoslužnim obredjem, nosijo mnogi v sebi sledove predkrščanskih kultur in verovanj.

V cerkvi je na cvetno nedeljo, teden dni pred veliko nočjo, blagoslov zelenja s procesijo – v spomin na slovesen prihod Jezusa v Jeruzalem. Tedaj ga je ljudstvo častilo s tem, da so tla pred njim pogrinjali s palmovimi vejami. V naših krajih so palme zamenjale oljčne vejice ali drugo zelenje.

Kot piše Niko Kuret v knjigi Praznično leto Slovencev, je procesija z zelenjem zgodnji krščanski običaj, ki pa je prekril predkrščansko obredje, povezano z določenim rastlinjem. Nekateri vrste dreves, grmov, zelišč in cvetic naj bi pospeševale rast, plodnost, odganjale zle čare, bolezen, varovale pred strelo. To vlogo je pri nas prevzel »žegnani les«.

Na Slovenskem za blagoslov zelenja vežejo butare, v raznih delih dežele različno imenovane. **Butare** imajo v osrednji Sloveniji; ponekod jim rečejo **šop**, **pušelj**, **rep** ali **vejnik**: v velikem delu vzhodne Slovenije, od Prekmurja do Koroške, jih imenujejo **presnec** ali **presmec**, danes pa se je močno razširilo poimenovanje **snop**.

Naziv **presnec** (v mežiškem narečju **prêsnec** ali **prêslc**) se naša na presno – ali sveže zelenje in na pecivo, ki so ga baje nekdanj oboževali na zelenje.

Snope v naših krajih izdelujejo iz dveh vrst vrbe. Rdeča vrba – iva – je za šibje, rumena –vrba– za obroče. Šibje je treba lepo zložiti in razporediti, da ima snop lepo obliko in da se ne razleti. Snop mora biti povezan z lihimi številom obročev, drugače ga porežejo.

V preteklosti so kmetije tekmovalle med seboj, katera se bo postavila z večjim in lepšim snopom. Mogočnejši so naredili take, da sta jim morala nositi dva močna fanta ali več.

V novejšem obdobju tekmovalnosti ni več, navadno se pa starejši fantje tudi sramujejo nositi presnec k procesiji, zato so snopi danes ličnejši, okrašeni s pisanimi trakovi, ponekod vložijo med šibje jabolko ali pomarančo.

CVETNO NEDELJO

Zanimivi so bili na kmetijah Mežiške doline, še do pred kratkim, običaji ob prihodu prinašalca blagoslovljenega snopa. Iz cerkve se je moral vračati zelo hitro. Nekateri so celo tekli. Doma je moral s snopom trikrat teči okoli hiše, da je s tem zavaroval kure pred lisico in sploh hišo pred različnimi nevarnostmi. Za nagrado je dobil klobaso.

Snop so postavili v kot veže, da so na veliki četrtek pobrali z njega mačice in zelenje, če pa iva še ni ozelenela, so olupili nekaj šibja, da je bila na veliko noč tudi živina deležna »žegna«. Zelenje in lubje so seveda pomešali s soljo ali z otrobi.

Po veliki noči so snop shranili na podstrešje, za škarnico, ponekod tudi za križ v kotu ali za tram v veliki hiši. Tam je bil bolj pri roki ob hudi uri, ko je bilo treba hitro nalomiti žeganega lesa, da so ga dali na žerjavico in pokadili po hiši. S tem so odvracali strelo, ponekod so kadili tudi proti boleznim in urokom. Redno pa so z žeganim lesom kadili na tri »bile« – večer pred božičem, novim letom in tremi kralji. Hkrati so škropili z blagoslovljeno vodo. Kadil je gospodar, škropila gospodinja ali otrok, spremljali so ju vsi družinski člani. Pri obhodu po hiši, hlevu in polju so molili.

Za tri kralje so iz žeganega lesa izdelali križce, ki so jih nabili na vrata kašte, gumna, hleva, ponekod tudi na hišna vrata ob napisu **G + N + B** ali na tram v veliki hiši. Zatikali so jih tudi ob robovih njiv.

Kar je ostalo od starega presneca, so zažgali v krušni peči, kjer so pekli šarklje za velikonočni žegen, ali pa na žeganem ognju na veliko soboto.

Mojca Potočnik

Razvojni sklad občine Ravne

V letu 1990 je razvojni svet v skladu z finančnimi možnostmi razporejal sredstva sklada tako, da je odobril kreditne podjetnikom in obrtnikom, in sicer:

- kot pomoč pri začetku novih investicij (7)
- za kreditiranje že začelih investicij (4)
- za prestrukturiranje že prej obstoječih enot drobnega gospodarstva (2)

Glavni namen razporejanja sredstev je bil pospeševanje razvoja drobnega gospodarstva in zagotavljanje novih delovnih mest.

Kreditojemalcem so bila sredstva nakazana obročno glede na dotok sredstev v razvojni sklad. Sredstva so se zbrala v glavnem šele v drugi polovici leta, zato maksimalni rezultati še niso doseženi. Poudariti pa moramo, da nekateri programi (izgradnja turističnih objektov, proizvodnih delavnic) zahtevajo daljše obdobje do pričetka obratovanja.

V enotah drobnega gospodarstva, katerim je razvojni svet odobril sredstva, se je v lanskem letu zaposlilo 18 ljudi. V naslednjih letih pa pričakujemo v teh obratih še 15 novih delovnih mest.

Razvojni svet je odobril tudi nepovratna sredstva Koroški raziskovalni organizaciji RAZOR, ki poleg glavne naloge pridobivanja novih programov opravlja še naslednje dejavnosti:

- splošno svetovanje (pomoč pri odločitvi o programu poslovanja, pomoč glede odločitve ustanovitve obrti ali podjetja)
- pravno svetovanje (pomoč pri raznih pogodbah)
- finančno svetovanje (tekoče informacije o pridobivanju finančnih sredstev in pridobivanje sredstev ter svetovanje pri vodenju računovodskih poslov)
- izdelava in pomoč pri izdelavi načrtov
- priprava predlogov za pridobivanje sredstev iz razvojnega sklada.

Strokovna služba
obč. sekretariata
za gospodarstvo

SMO TIK PRED VRELIŠČEM

V Radljah je bil prejšnji teden posvet, na katerem so direktorji gospodarskih organizacij zahtevali takojšnje in nujne ukrepe za reševanje gospodarstva. Tudi poslanci in odgovorni v republiki naj se razmijajo!

S primerjalnimi podatki iz Hyposa, Tovarne Muta, Gradbenega podjetja in gostinskih podjetij so dokazovali, da so nove dajatve ubijajoče, da je nova država precej bolj ješča kot stara. To je eden od vzrokov za obup v gospodarstvu, menijo radeljski podjetniki. Morda celo bolj kot drugje je pri nas trg plačilno nesposoben, materiali dragi, proizvodnja se je zmanjšala za približno 20 %, v okviru socialnih programov in tudi kolektivnih pogodb pa je v delovnih organizacijah še kakšnih 30 % ljudi preveč. Nikakor ne sprejemajo mnenja, da je vse možno urediti kar preprosto z odpuščanjem ljudi in zapiranjem proizvodnje.

Del krivde za sedanje stanje so naslovili kar poslancem. Z obremenitvami, za katere so glasovali, naj bi izdali gospodarstvo in še koga. Izpolnili niso niti ene od obljub po zmanjšanju carin in birokracije. In

kar precej dokazov za to so v Radljah navedli.

Se huje je, ker se v tem nerazvitem območju skorajda ne morejo zanašati na nobeno zunanjo pomoč. Plače delavcev so manjše od povprečja republike za 20 %, najčešče izplačane prepozno, proračunska potrošnja na človeka skoraj za polovico nižja, denimo od Ljubljane, in podobno.

Pravtako to zaostalo mejno območje sploh ne more izkoristiti denarja za manj razvite; iz povsem preprostega razloga, ker nima in ne more zbrati niti za tisto osnovno soudeležbo. Za te pripombe so mnogi v glavnem gluhi.

Da ne gre zgolj za tarnanje, so dokazali z vrsto notranjih racionalizacij, predvsem v neproizvodni potrošnji in pri ljudeh. Vendar je skrajni čas, so menili, da sedaj tudi država naredi nekaj, da se izognemo propadu, ki bo za sabo potegnil še marsikoga.

Sprejeli so tudi temeljna izhodišča za skupni pristop k iskanju vsakršnih možnosti za preživetje in življenje. Ne le preživetje, tudi življenje je pomembno!

K. Valtl

KAJ DELAJO PODJETNIKI

Kdor je mislil, da bo privatno podjetništvo rešilo vse naše križe in težave, se je krepko zmotil. Vsaj zaenkrat to ni zlata jama, iz katere bi lahko zajemali in bi imeli vsi dovolj. Resda je bilo še pred dvema letoma v vseh štirih koroških občinah komaj petnajst do dvajset podjetij, sedaj pa jih je že čez tristo, pa vendarle. Vprašanje je namreč: s čim se ukvarjajo.

Nekoliko natančnejši pregled poslovanja nam pokaže, da se kar polovica njih udejanja v trgovanju – posredništvu, prekupčevanju, poceni uvoz iz vzhodnih dežel in draga prodaja pri nas in podobno. Zaslužek ni majhen.

Toda: ali se kdo ukvarja tudi s proizvodnjo? V Slovenj Gradcu samo tri podjetja, v Radljah prav tako tri, v Dravogradu štiri, le na Ravnah celo enajst, kar je svojstven rekord tudi v slovenskem merilu. Toda kljub vsemu zelo malo.

Vsi pa vemo, da le proizvodnja daje novo ustvarjeno vrednost in s tem povečanje narodnega dohodka. Trgovina tega ne daje. Skrbi zgolj za njegovo prelivanje. Smo ob tem lahko zadovoljni?

In če vprašamo naprej: bo podjetništvo rešilo našo najhujšo težavo – brezposelnost. Odgovor je žal – ne. Vsaj v tem trenutku ni temu tako.

Mnoga privatna podjetja nimajo niti enega zaposlenega, kar pomeni, da hodi lastnik v službo ali se kako drugače preživlja. Če pa že kdo zaposluje, ne več kot samega sebe in še morebiti enega delavca. Svojevrstni rekorder je šiviljsko podjetje v Otiškem vrhu, ki zaposluje dvanajst ljudi.

Skupno je v Slovenj Gradcu našlo zaposlitev v privatnih podjetjih 50 ljudi, v Dravogradu 47, v ostalih občinah še zbirajo podatke. Če pomislimo, da podjetništvo obstaja vsaj pri nas dve leti – to ni veliko. Kljub vsemu je tu in ravno tu kaže bodočnost. Od česa je odvisna?

Resda so dani pravni pogoji za razvoj privatnega podjetništva, toda to je premalo. Manjka namreč drugi del – materialne možnosti. Denarne rezerve posameznikov so se spričo vsemsplošne krize že tako ali tako zmanjšale, kreditov pa skorajda ni.

Ponekod, kot na primer na Ravnah so ustanovili posebni sklad z nepovratnimi sredstvi za pospeševanje podjetništva, drugod so zaenkrat ostali le pri besedah. Brez ustreznih sredstev, nepovratnih in drugih kreditov – torej brez materialne osnove – pa bo privatno podjetništvo le skromen del našega gospodarstva.

Slavko Sušec

Železarna – državno podjetje?

Pravilno, saj se je že vsa leta obnašala kot država!

NIKO

ZA BORZO DELA

IŠČEMO VEČ AKVIZITERJEV ZA PRODAJO ATRAKTIVNIH PROIZVODOV.
INFORMACIJE: TGP DE PROFUNDIS, d.d.,
tel.: 0602 21-131, int. 5497.

KOMPAS PIZZERIJA SLOVENJ GRADEC

NOVO – NOVO – priporočamo naše usluge

PRIMORSKA PIZZA NAGRAJUJE
od 6. februarja dalje NAGRADNA IGRA

BOGATE NAGRADE:

1. Gorsko kolo
2. Vikend paket za 2 osebi – Hotel Kompas Bled
3. Vikend paket za 2 osebi – Hotel Kompas Bohinj
4. Družinski aparat za kavo
5. Kavni mlin
6. Likalnik in še 10 bogatih nagrad

Žrebanje 11. maja 1991 v hotelu Kompas. Kulturni program.

Ob nakupu zahtevajte Kupon!

QUS ko-si d.o.o.

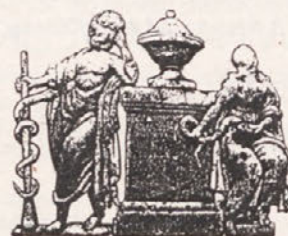

TUS – KOSI
podjetje za proizvodnjo netkanih tkanin
Stari trg 6a
62380 Slovenj Gradec
telefon: (0602) 42-659, n.c. 43-731
telex: 33450 YU KORAF
telefax: (0602) 43-795

DEJAVNOST:

Razvijamo in izdelujemo oblazinjene in konfekcionirane dele iz gumirane žime, gumiranega kokosa, oblikovane polyuretanske pene, PU-integralne in PU-trde pene (kot so notranje obloge vrat avtomobila...), za industrijo vozil in vagonov, letalsko industrijo, opremo ladij, izdelovalce pohištva in posteljnih vložkov, industrijo pisarniškega pohištva, idr.

DE PROFUNDIS

HOTEL RIMSKI VRELEC

POSEBNA
PONUDBA

VSAK
PETEK ZVEČER
OD 20. URE
DO POLNOČI

VEČERJA
OB SVEČAH
IN GLASBI,
PLES.

HIŠNE SPECIALITETE:

- Pečena postrv z mandeljni
- Hotuljska plošča
- Kmečka plošča
- Medaljon »Rimski vrelec«
- Plošča »Rimski vrelec«
- Palačinke »Rimski vrelec«
- Kava »Rimski vrelec«

Telefon: 0602/21-000, 21-011

DOBER TEK!

BODITE TOKRAT NAŠI GOSTJE!

gorenje

ASTOR *astor* d.o.o.
PODJETJE ZA ADMINISTRATIVNE STORITVE, PROIZVODNJO
IN RAZVOJ DROBNEGA GOSPODARSTVA

Prežihova 24, 62390 Ravne na Kor., Tel., Fax: 0602/23-094

KOPA

RAČUNALNIŠKI INŽENIRING-HIŠA BISTRIH REŠITEV

NTU NAUE

SLOVENJ GRADEC 62380
JUGOSLAVIJA
Stari trg 307
telefon: (0602) 43-147, 42-611
telex: 33398
telefax: (0602) 42-609
NTU SG

Dejavnost

Razvijamo in izdelujemo oblazinjene in konfekcionirane dele iz gumirane žime, gumiranega kokosa, oblikovane polyuretanske pene, PU-integralne in PU-trde pene (kot so notranje obloge vrat avtomobila...), za industrijo vozil in vagonov, letalsko industrijo, opremo ladij, izdelovalce pohištva in posteljnih vložkov, industrijo pisarniškega pohištva, idr.

ZETOR SERVIS

AVTOMEHANIČNA DELAVNICA
SREBOTNIK FRANC
Šentjanž 92,
pri Dravogradu
Tel.: (0602) 85-355

ROLETARSTVO PESJAK
Ravne na Koroškem

- želite prihraniti pri energiji do 12 %?
 - vas moti sončna svetloba?
 - vas vznemirja ropot iz okolice?
- Vsemu temu se lahko izognete!

KAKO?

Z vgradnjo mini rolet na zasteklene površine!

Pokličite na tel.: 0602 21-484

TRGOVSKO PODJETJE **OSKRBA**
 TRGOVINA NA VELIKO IN MALO
 MEŽA 17
 DRAVOGRAD.

S SVOJIMI POSLOVNIMI ENOTAMI:

- GROSISTIČNO SKLADIŠČE SLOVENJ GRADEC,
KIDRIČEVA 8
- Z GROSIRANJEM ŽIVIL, PIJAČ IN GALANTERIJSKIM
BLAGOM;
- MALOPRODAJA 302, SLOVENJ GRADEC
- MALOPRODAJA 304, MARIBORSKA C., DRAVOGRAD
- MALOPRODAJA 301, DRAVOGRAD
- BIFE DRAVOGRAD
- DISCONT DRAVOGRAD

**SE PRIPOROČAMO KUPCEM IN JIM ŽELIMO
 LEPE PRAZNIKE!**

OBRTNA CONA RAVNE
 DOBJA VAS
 RAVNE NA KOROŠKEM

**RETKO MARJAN-FRANC
 RAMŠAK ANTON-MARIJA
 SONJAK SIMON
 ČAS MARJAN**

as AVTOSERVIS SLOVENJ GRADEC
 p.o.
 Kidričeva 4, Slovenj Gradec,
 tel.: (0602) 41 002, 41 491, 41 425,
 fax: (0602) 41 489

NUDI AVTOREMONTNE STORITVE IZ PROGRAMA **ZASTAVA**
 TEHNIČNE PREGLEDE CESTNIH VOZIL,
 PODALJŠANJE REGISTRACIJ IN
 IZDAJA REGISTRSKIH TABLIC.
 ELEKTRONSKA OPTIKA

NOVO!
 PRODAJA IN GARANCIJSKO SERVISIRANJE VOZIL

ZNAMKE **ŠKODA** DOBAVA TAKOJ.

 ŠKODA **ŠKODA** **ŠKODA** **ŠKODA**

Koroška Kmetijska Zadruga
 TZO LEDINA o.sub.o.
 Slovenj Gradec

V NAŠIH TRGOVINAH VAM
 NUDIMO:

- veliko ponudbo gradbenega
materiala
- kmetijskih strojev in
- ostalega produkcijskega
materiala

Aprila 1991 bo, glede na stanje 31. marca 1991 ob 24. uri, po desetih letih zopet popis prebivalstva, gospodinjstev, stanovanj in kmečkih gospodarstev, o katerih bo večina podatkov letos ponovno zbrano po 30 letih. Namen popisa je zbrati osnovne podatke o preji naštetem, ki bodo osnova številnim znanstvenim raziskovanjem in analizam, pa tudi načrtovanjem bodočega družbenega, gospodarskega in političnega razvoja dežele.

S popisom o gospodinjstvu se bodo zbrali podatki o članih gospodinjstva, njihovem sorodstvenem razmerju, načinu preskrbe s pitno vodo, površini lastnega oz. najetega zemljišča ter osnovni podatki o živini, perutnini, čebeljih panjih itd. Podatki o samih stanovanjih, njihovem lastništvu, opremljenosti, površini in načinu ogrevanja bodo zbrani s popisom stanovanj.

Vprašalnik za kmečka gospodarstva pa bo vseboval vprašanja o površini posameznih zemljiških kategorij, številu rodnih in nerodnih sadnih dreves, številu vinskih trt, številu in moči posameznih kmetijskih strojev in prevoznih sredstvih, zmogljivosti kmetijskih stavb in objektov ter nekaj vprašanj o agrotehnikah.

Med 1. in 15. aprilom bo na vaša vrata potrkal popisovalec in vas vprašal, kdo ste, kje živite, popisal

POPIS 1991

bo tudi vaše gospodinjstvo in kmečko gospodarstvo. Če vas ne bo našel doma, bo pustil obvestilo, kdaj se bo zopet oglasil, za pomoč pa bo poprosil tudi sosede.

Podatki, ki bodo zbrani s popisom, so zaščiteni z zakonom in jih lahko uporablja le statistika. Občani so po zakonu dolžni posredovati podatke, potrebne za popis, udeleženci popisa pa so jih dolžni varovati kot uradno tajnost.

Prvi podatki bodo zbrani mesec dni po popisu, celotna obdelava pa bo trajala vse letošnje leto.

Popis je pomemben za pregled tega, koliko nas je in kaj smo ustvarili. Tako kot je za nas zanimivo, kako so pred desetletji ob takratnih popisih živeli naši predniki, tako bo gotovo tudi naše zanamce zanimalo, kakšni smo bili nekoč mi.

Zato občinske popisne komisije naprošajo vse občane, da z dajanjem pravih, zlasti pa popolnih podatkov, prispevajo svoj delež k uspešni izvedbi popisa. Da pa bi olajšali delo popisovalcem ter »ukradli« občanom čimmanj dragocenega delovnega časa, komisije tudi priporočajo, da občani pripravijo ustrezne dokumente (osebno izkaznico, odločbo o dodelitvi stanovanja – za ugotovitev skupne površine, posestni list).

PRODAJA MLEKA

Preko raznih razprav ter na podlagi poročanja javnih občil je mogoče ugotoviti, da proizvajalci mleka molznic niso dovolj informirani glede zahtev, ki jih za pridobitev dovoljenja za prodajo mleka določajo veljavni zakonski predpisi.

Vsa proizvodnja mleka, namenjena za javno potrošnjo, je pod obvezno veterinarsko-sanitarno kontrolo. Ta kontrola je potrebna zaradi zaščite zdravja potrošnikov navedenega živila. Mleko postane živilo šele potem, ko je pregledano, ko so opravljene potrebne preiskave. Kontrola pomeni preverjanje zdravja molznic, higienske kakovosti mleka, higiensko tehničnih pogojev za pridobivanje, hranjenje in transport mleka, v določenih primerih pa je tudi molznik pod zdravstvenim nadzorstvom.

Zaradi izvajanja zadevne kontrole zakon določa, da morajo proizvajalci mleka molznic, namenjenega za javno potrošnjo, proizvodnjo prijaviti občinski veterinarski inšpekciji. Proizvodnjo mleka

kooperantov, ki mleko oddajajo v zbiralnice oz. mlekarno, prijavlja organizator odkupa – zadruga, kateri veterinarska inšpekcija izdaja skupna dovoljenja za vse proizvajalce po posameznih zbiralnicah.

Ti proizvajalci plačujejo – preko zadruga – pristojbine za dovoljenja za promet z mlekom, s katerimi se krijejo stroški obvezne sistematične kontrole mleka, ki se izvaja dvakrat letno. Na tak način se ugotavlja, ali je mleko uporabno za prehrano ljudi oz. ali izpolnjuje minimalne zahteve določene z zakonom.

Za pridobitev dovoljenja za prodajo mleka in mlečnih izdelkov mimo mlekarn, kamor se šteje prodaja surovega mleka ali mlečnih izdelkov na tržnici, obratih kmečkega turizma, na domovih proizvajalcev, prodaja javnim ustanovam (šolam, vrtcem), družbeni rehrani, sosedom ali drugim strankam, je prav tako potrebna prijava zadevne dejavnosti veterinarski inšpekciji.

Kriteriji za pridobitev tega dovoljenja so glede higienske

kakovosti nekoliko strožji, saj mora mleko izpolnjevati pogoje za 1. kakovostni razred, pa tudi kontrola je nekoliko pogostejša. Pred izdajo tozadavnega dovoljenja mora veterinarska inšpekcija preveriti zdravstveno stanje molznic, predpisane preiskave mleka ter po potrebi opraviti druge preglede ter odrediti eventualne ukrepe. Stroške preiskav plača, skladno z veljavno občinsko odredbo o veterinarsko-sanitarnih pregledih, proizvajalec mleka.

Brez dovoljenja za promet z mlekom proizvajalec mleko ne sme prodajati strankam. Potrošnik, ki kupuje nepregledano mleko »od prodajalcev na črno«, ogroža svoje zdravje, po drugi strani pa podpira neloyalno konkurenco takšnih proizvajalcev, saj obvezne preiskave mleka, ki jih plačujejo ostali proizvajalci, niso ravno poceni.

Kaj torej storiti? Legalizirati prodajo. Vsi proizvajalci, ki prodajajo mleko mimo mlekarn, če še niso, morajo prijaviti zadevno dejavnost občinski veterinarski inšpekciji. V dostavljeni vlogi za izdajo dovoljenja je treba navesti podatke o številu molznic v hlevu, količini mleka ali skute ter kje proizvajalec mleko ali mlečne izdelke prodaja.

mag. Nada Kumprej, dipl. vet.
Veterinarska inšpektorica

ŠPORT V DRAVOGRADU

Športna zveza je organizirala tradicionalni turnir v odbojki za ženske v počastitev Dneva žena. V finalni del so se uvrstile ekipe: Robindvor, TVD Partizan – mladinke in Tekstilna industrija Otiški vrh (TIO).

Rezultati:
TVD Parizan-mladinke : TIO 1:2
Robindvor : TVD Partizan-mladinke 1:2
TIO : Robindvor 2:0

Končni vrstni red:
1. TIO Otiški vrh
2. TVD Partizan – Mladinke
3. Robindvor

OBČINSKA KEGLJAŠKA LIGA

V marcu se je v občini Dravograd končala kegljaška liga, ki je trajala 6. kol. od meseca januarja. Sodelovalo je 13. ekip. Rezultati:

1. Koroške pekarni I.	7075 keg.
2. Monter	6906 keg.
3. Elektrarna	6867 keg.
4. Kograd	6708 keg.
5. Koroške pekarni II.	6627 keg.
6. SD invalidov	6548 keg.
7. TIP – Iverka	6536 keg.
8. ZSAM	6535 keg.
9. SD Rekreatorji	6454 keg.
10. LD Libelčice	6441 keg.
11. SD Dobrava	6373 keg.
12. SD Šentjanž	6124 keg.
13. Hotel	5823 keg.

Med posamezniki je zmagal Slavko HANZEKOVIČ (Koroške pekarni) – 1239 kegljev, drugi je bil Marijan PUŠNIK (Rekreatorji) – 1216 kegljev in tretji Alojz STRAŠEK (Koroške pekarni) – 1212 kegljev.

M. Pušnik

ČETRTEK, 28. 3.: 11.00 Pozdrav. 11.15 Horoskop. 11.30 Kupujte z nami. 12.00 Listamo po časopisih. 12.30 Danes na Koroškem. 12.45 Kultura vabi. 13.00 Glasbeni magazin. 33 obratov. 13.30 Obvestila I. 14.30 Koroški razgledi. 15.00 Popoldne na Koroškem radiu. 15.30 Dogodki in odmevi. 16.00 Tema: Radioamaterji. 18.00 Oddaja za mlade. Yu rock vibrator itd. 19.00 Obvestila II. 20.00 Povedano po nemško. 20.15 Nasvidenje in Sky Radio.

PETEK, 29. 3.: 11.00 Pozdrav. 11.15 Horoskop. 11.30 Kupujte z nami. 12.00 Listamo po časopisih. 12.30 Danes na Koroškem. 12.45 Kultura vabi. 13.00 Glasbeni magazin. 33 obratov. 13.30 Obvestila I. 14.30 Koroški razgledi. 15.00 Nasvidenje.

SOBOTA, 30. 3.: 9.00 Pozdrav. 9.15 Horoskop. 9.30 Obvestila I. 10.00 Kupujte z nami. 10.15 Športni ka- žipot. 10.30 Koroški razgledi. 10.45 Kultura vabi. 11.00 Marjanca. 12.30 Čestitke in pozdravi. 13.30 Obvestila II. 15.00 Popoldne na Koroškem radiu. 15.30 dogodki in odmevi. 16.00 Nagradno žrebanje Baby, Stavim da. 18.00 Lojtrca 7 naj, naj. 19.00 Obvestila III. 20.00 do 24.00 Nočni klub Koroškega radia. 00.00 Nasvidenje in Sky Radio.

NEDELJA, 31. 3.: 9.00 Pozdrav. 9.15 Horoskop. 9.30 Obvestila I. 9.45 Rezervirano za kmetijstvo. 10.00 Koroška kronika. 10.15 Pismo iz zamejstva. 10.30 Vesti. 10.45 Kultura vabi. 11.00 Nasvidenje. 12.30 Čestitke in pozdravi. 13.30 Obvestila II. 15.00 Nasvidenje.

PONEDELJEK, 1. 4.: 11.00 Pozdrav. 11.15 Horoskop. 11.30 Kupujte z nami. 12.00 Listamo po časopisih. 12.30 Danes na Koroškem. 12.45 Kultura vabi. 13.00 Glasbeni magazin. Zaplešite z nami. 13.30 Obvestila I. 14.30 Koroški razgledi. 15.00 Popoldne na Koroškem radiu. 15.30 Dogodki in odmevi. 17.00 Potopiš doti? 18.00 Lojtrca 7 naj, naj. 19.00 Obvestila II. 20.00 Povedano po nemško. 20.15 Nasvidenje in Sky Radio.

TOREK, 2. 4.: 11.00 Pozdrav. 11.15 Horoskop. 11.30 Kupujte z nami. 12.00 Listamo po časopisih. 12.30 Danes na Koroškem. 12.45 Kultura vabi. 13.00 Glasbeni magazin. Zaplešite z nami. 13.30 Obvestila I. 14.30 Koroški razgledi. 15.00 Popoldne na Koroškem radiu. 15.30 Dogodki in odmevi. 17.00 Potopiš doti? 18.00 Lojtrca 7 naj, naj. 19.00 Obvestila II. 20.00 Povedano po nemško. 20.15 Nasvidenje in Sky Radio.

SREDA, 3. 4.: 11.00 Pozdrav. 11.15 Horoskop. 11.30 Kupujte z nami. 12.00 Listamo po časopisih. 12.30 Danes na Koroškem. 12.45 Kultura vabi. 13.00 Glasbeni magazin. Gost: Snoopy. 13.30 Obvestila I. 13.45 Minute za Večer. 14.30 Koroški razgledi. 15.00 Nasvidenje.

Prispevki, objave in oglasi, ki jih bo uredništvo prejelo do petka, bodo objavljeni v naslednji številki.

Male oglase sprejemamo na sedežu uredništva Ravne na Koroškem, Čečovje 5, v Koroški tiskarni v Slovenj Gradcu, Glavni trg 12 in v Grafiki Prevalje.

dežurstva

DEŽURNI ZDRAVNIKI

Ravne na Koroškem (tel. 21-211): za oba dežurna okoliša (Ravne – Prevalje in Mežica – Crna) je dežurstvo urejeno ponoči, ob koncu tedna pa od sobote, od 13. ure, do ponedeljka, do 6. ure.

Slovenj Gradec (tel. 41-031, int. 417): dežurstvo je urejeno vsak dan ponoči, ob koncu tedna pa od sobote, od 14.30, do ponedeljka, do 7. ure.

Dravograd (tel.: 83-351): ves teden je dežuren **dr. Josip Hleb**

Radlje ob Dravi (tel.: 71-121): od sobote od 14. ure do nedelje do 7. ure je dežurna **dr. Ivica Podzavnik**, od nedelje od 7. ure do ponedeljka do 7. ure pa **dr. Irena Kržan**.

ZOBOZDRAVSTVENA ORDINACIJA

Za Ravne na Koroškem, Dravograd in Radlje ob Dravi je organizirano zobozdravstveno dežurstvo ob nedeljah in praznikih v Zdravstvenem domu Dravograd.

V nedeljo je od 7. do 12. ure dežuren **v.d. Borut Končnik. Tel. 83-351.**

V Slovenj Gradcu je dežurstvo urejeno ob nedeljah in praznikih od 8. do 10. ure. **Tel. 41-031.**

VETERINARSKÉ POSTAJE

Telefonske številke veterinarskih postaj (informacije o dežurnih veterinarjih so stalne):
Dravograd: **85-079**, Radlje ob Dravi: **71-167**, Slovenj Gradec: **41-187**, Prevalje: **31-340**.

LEKARNE

Ravne na Koroškem (tel. 22-292): ob delavnikih je lekarna dežurna od 20. do 22. ure, ob nedeljah in praznikih pa od 9. do 12. in od 18. do 20. ure.

Slovenj Gradec (tel. 41-112): ob delavnikih je lekarna dežurna od 19.30 do 21.30, ob nedeljah in praznikih pa od 8.30 do 11. in od 16. ure do 21.30.
Radlje ob Dravi (tel. 71-115): ob delavnikih je lekarna dežurna od 20. do 22. ure, ob nedeljah in praznikih pa od 9. do 12. in od 18. do 22. ure.

BENCINSKE ČRPALKE

To nedeljo delajo bencinske črpalke Petrola na **Prevaljah, Slovenj Gradcu – Francetova ul.** in na **Muti** od 7. do 19. ure, v **Dravogradu** pa od 7. do 20. ure. Črpalka v Radljah ob Dravi je zaprta.

Iščemo
sodelavce
za prodajo

časopisa,
PREPIH.
Tel.: 22-999
ali 23-094

Naročilnica

Do preklica naročam tednik PREPIH

Ime in priimek _____

Kraj in poštna št. _____

Naslov _____

Podpis _____

Naročilnico pošljite na naslov: Uredništvo Prepih, 62390 Ravne na Koroškem, Čečovje 5. Naročnino bomo obračunavali dvomesečno vnaprej.

mali oglasi

PRODAM zelo dobro ohranjeno okroglo raztegljivo rjavo mizo. Informacije: tel.: 22-208.

UGODNO prodam kombiniran štedilnik (4 plin, 2 električni) in pralni stroj Gorenje. Informacijena tel.: 0602 21-081.

V ŽERJAVU prodam zidano garažo. Cena po dogovoru. Telefon: 0602 21-191.

PRODAM uvožen kombiniran voziček za dvojčke. Tel.: 0602 44-825.

GOSPODINJE-VRTIČKARJI! Prodajamo pasti za voluharje. Samo 39,00 din + poština.P.P. 99 62380 Slovenj Gradec.

MOŽNOST honorarne zaposlitve – pogodbeno delo. Informacije: Jeromel, Šentilj 10, Mislinja. Telefon: 0602 55-322 po 20. uri.

DELO na domu! Pakiranje. Kratek življenjepis ter 25 din za gradivo. Informacije pošljite na naslov: Marijan Ivankovič, Prešernova 38, 62380 Slovenj Gradec.

UGODNO prodam GOLF (bencin), letnik 9/87, garažiran, s 37.000 prevoženimi kilometri. Telefon: 83-730.

priredive

REGIJSKO SREČANJE GLEDALIŠKIH SKUPIN KOROŠKE KRAJINE – NAŠA BESEDA '91

Ponedeljek, 25.3.1991, ob 19. uri – kinodvorana Dravograd
Branislav Nušič: **SUMLJIVA OSEBA**
– **dramska skupina KUD Črneče**

Četrtek, 28.3.1991, ob 11.30 uri – kinodvorana Dravograd
Leopold Suhodolčan: **FIGOLE FAGOLE**
– **dramski krožek OŠ Dravograd**

Ponedeljek, 1.4.1991, ob 18. uri – kinodvorana Dravograd
Manca Lobnik: **JIRGA BUTOLEN ali TRI DNI DIREKTOR**
– **dramska skupina KUD Trbonje**

ODPRTI
TELEFON
ZA OTROKE
IN ODRASLE V

STISKI

SREDA: 17.–19
PON.–PETEK: 12.–13.
POD ŠIFRO »PRIJATELJ«

grafično podjetje
grafika p.o.
PREVALJE
TRG 24, 62391 PREVALJE
tel.: 0602 31-077, fax: 31-071

S SVOJIMI USLUGAMI
SE PRIPOROČAMO

KOROŠKI ŠPORT

ROKOMET

Veliki derbi dobili Celjani

V 20. kolu II. zvezne lige je bil v Slovenj Gradcu slovenski drugoligaški derbi, v katerem so bili rokometiški Pivovarne Laško Celje boljše in premagali domačo ekipo s 25:23 (11:8). Celjani so vso tekmo vodili, narekovali tempo igre in držali vse niti uspeha v svojih rokah. Domači rokometiški so na trenutke delovali precej nemočno in niti enkrat niso uspeli ogroziti vodstva gostov. Še najbolj se je po svojih močeh trudil **Janki Kontrec**, ki je bil z 9 zadetki tudi najuspešnejši strellec srečanja. Pri gostih sta največ golov dosegla Ivdanija in Pungartnik, po 5. Celjani so še naprej v vodstvu II. zvezne lige, Slovenjgradčani pa so kljub porazu zadržali 5. mesto na lestvici. V prihodnjem kolu bodo igrali v Zagrebu z Borcem.

ODBOJKA

Koroške ekipe neuspešne

Odbojkarji Fužinarja so bili v 18. kolu II. zvezne lige prosti, saj je njihov nasprotnik, ekipa Ljubinja izstopila iz lige. Tako so Ravenčani dobili tekmo s 3:0 brez borbe. V obeh konkurencah enotne republiške lige z našega območja nastopa kar pet ekip, toda v preteklem 18. kolu so bile vse ekipe poražene. Še najboljše so igrale **odbojkarice Fužinarja** v Kopru, proti vodilni ekipi v ligi, pa čeprav so bile poražene z maksimalnim rezultatom. Posebej se je v Fužinarjevi šeststerki odlikovala **Natalija Pustoslemšek**. **REZULTATI** – 18. kolo, rep. liga – **Moški**: Mežica – Topolšica 0:3, Šempeter – Mislinja 3:1; **Zenske**: Mežica – Topolšica Kajuh 1:3, Paloma Branik II. – Mislinja 3:1 in Koper Cimos – Fužinar 3:0. Igralke Partizana Prevalje so v tekmi II. rep. lige doma premagale Paloma Branik mlade s 3:0.

ALPSKO SMUČANJE

Mitja in Katjuša odlična v ZDA

Mitja Kunc je na finalni tekmi svetovnega pokala v ameriškem Waterville Valleyu ponovno zablestel in potrdil svojo odlično veleslalomsko formo ob koncu letošnje sezone. Osvojil je 5. mesto, kar je doslej najboljša uvrstitev našega mladega smučarja iz Črne med svetovno elito. Tekmovalne sezone je konec, Kuncu pa ostaja velika vzpodbuda, da bo novo pričel z

imenitno štartno številko v svetovnem pokalu.

Tudi **Pušnikova** je v zadnji tekmi slaloma v Waterville Valleyu dosegla solidno uvrstitev, bila je 11., medtem ko se je v veleslalomu uvrstila slabše, na 22. mesto. V končanem seštevku točk v slalomu za svetovni pokal je Katjuša skupaj z Bokalovo na 14. mestu.

DRUGE VESTI

– Namiznoteniški igralci Fužinarja so osvojili 4. mesto v I. rep. ligi, potem ko so v zaostali tekmi na Ravnah premagali Melamin iz Kočevja s 5:4. Prvi so igralci Ingrada Celje.

– Na Ravnah je bilo **občinsko pionirsko prvenstvo v športni gimnastiki**, ki so se ga udeležili telovadci iz društev Partizan iz Mežice, Prevalj in Raven. Prva mesta so osvojili: **Danijela Ogrenovič, Petra Škitek in Jaroš Štekl** (vsi Ravne) ter **Uroš Polovšek** (Prevalje).

– V 2. spomladanskem kolu območne slovenske lige so **nogometiški Partizana** iz Slovenj Gradca »doma na Prevaljah« premagali Središče s 4:0, **nogometiški Ojstrice** pa so v Dravogradu zmagali proti mariborskemu Kovinarju z 2:1.

– Prijatelji znanega koroškega nogometaša **Marjana Medvoza**, ki je doživel težko prometno nesrečo, so pripravili na Ravnah turnir v malem nogometu, izkupiček s turnirja pa namenili poškodovancu. Nastopilo je 11 ekip, zmagali pa so igralci **Diareje** s Prevalj.

– Smučarka Fužinarja **Mateja Kraševc** je osvojila 4. mesto v veleslalomu med starejšimi pionirkami na Soriški planini.

KAM OB KONCU TEDNA

Odbojka v Mislinji: v soboto, 30. marca, bosta dve tekmi enotne rep. lige – prva med odbojkaricami Mislinje in Partizana Kamnice ob 17. uri in druga med odbojkarji Mislinje in Bleda ob 19. uri.

Nogomet v Črni, na Prevaljah in v Radljah: Pričenja se spomladanski del prvenstva v mariborski nogometni podzvezi. Igrali bodo: v Črni Peca – Fram, na Prevaljah Korotan – Akumulator in v Radljah Partizan – Pobrežje. Vse tekme bodo v soboto, 30. marca, s pričetkom ob 15. uri.

Ivo Mlakar

PLAVALCI FUŽINARJA
BREZ TRENERJA

Jelka Pšeničnik – Halilovič

Bo mladi rod obetavnih plavalcev in plavalk ravenskega Fužinarja naposled ostal prepuščen sam sebi, brez prave strokovne vadbe, potem ko se je od kluba v teh dneh dokončno poslovila dolgoletna **trenerka Jelka Pšeničnik – Halilovič**.

Kar precej dolgo se je v klubu »kuhalo«, porajali so se problemi, ki jih odbor kluba ni sproti reševal in naposled je padla odločitev, ki za Jelko Pšeničnik nikakor ni bila lahka. Po več kot šestih letih, ko je bila prvi trener v klubu, odhaja Jelka z bolečino v srcu iz sredine, ki jo je vzljubila, odhaja od otrok, ki jim je nudila vso svoje strokovno znanje in jih »naredila«, vsaj nekatere, za tekmovalce vrhunske kakovosti.

Zakaj iznenada takšen korak trenerke Fužinarja, ko pa je pred dnevi skupaj z najboljšo ravensko plavalko **Evo Breznikar** prejela priznanje **Plavalne zveze Slovenije**, priznanje, ki ga prejmejo le najboljši plavalci oz. trenerji?

»Vsekakor sem izredno ponosna na to priznanje, ki mi veliko pomeni. Rezultati mojih varovancev so dokaz, da smo v klubu delali dobro, žal pa je moje delo prej priznal strokovni svet PZS, kot sam matični klub,« pravi Jelka Pšeničnik – Halilovič. »V lanskem letu smo osvojili kar 74 medalj na republiških in državnih prvenstvih z osmimi plavalci, to pa gotovo ni malo. Največ jih je seveda dobila **Eva Breznikar**, ki pa ni edina perspektivna plavalka našega kluba.«

V zadnjih dveh desetletjih smo imeli na Ravnah odlične vaditelje pla-

vanja, ki so vsak po svoje prispevali k temu, da je Fužinar sodil v sam vrh jugoslovanskega plavanja. Toda le redki so ostajali za daljše obdobje. Najdlje je bil v klubu **Andrej Žnidaršič**, za njim **Stjepan Jelačić** in **Duško Simonovič**, potem pa je trenersko palico prevzela Pšeničnikova. Sedanje težko finančno stanje v klubu je zagotovo narekovalo od trenerjev še dodatna odrekovanja in napore, toda kot pravi Jelka sama, njen odhod iz Fužinarja ni povezan s sredstvi.

»Odhajam zaradi tehničnega vodje kluba, ki je po mojem mnenju vedno na nekako žaljiv način reagiral in nasploh negiral moje delo in dosežene rezultate. Ima pač drugačen pogled na delo v klubu, s katerim se nisem strinja. Odbor kluba je obstajal bolj teoretično, tudi predsednik se nikoli ni udeleževal sestankov. Tako se nastali konflikti niso sproti reševali. V veliki meri sem se, ne samo strokovno, ampak tudi administrativno angažirala v klubu, bila sem tudi voznik na tekme. Za to svoje vsestransko delo sem kot profesionalna prejela minimalna sredstva, toda povdarjam, moja plača ni razlog odhoda. Seveda mi ni vseeno, mnoge, danes že prekaljene plavalce, sem učila prve plavalne abecede, učila sem jih prvih zamahov v bazenu,« povdarja sedaj že bivša učiteljica ravenskih plavalcev.

Seveda bodo pri Fužinarju storili vse, na čelu z novim predsednikom **Tisovnikom**, da čimprej zapolnijo nastalo vrzel. Mladi plavalci in plavalke ne smejo ostati brez trenerja. In kakšen bi bil nasvet Jelke Pšeničnik – Halilovič bodočemu trenerju Fužinarja: »Predvsem si bo moral prizadevati izpolniti cilje, ki sem jih začrtala. Ti cilji so za Breznikarjevo uvrstitev v A finale na letošnjem mladinskem Evropskem prvenstvu v Antverpnu konec julija ter pripeljati **Matijo Medveška** v mladinsko državno reprezentanco za nastop na Balkaniadi v Izmirju. Seveda pa moj naslednik ne bo smel zanemariti kopico mladih obetavnih plavalcev, kot so Cejeva, Kovačeva, Hribernik, Naglič, Dežman in drugi.«

Ivo Mlakar

KUPON št. 4

za zastoj mali oglas do dvajset besed v časopisu PREPIH
Velja do: 4. aprila 1991

Kupon in vsebino malega oglasa pošljite na naslov:
Uredništvo Prepiha, 62390 Ravne na Koroškem, Čečovje 5

GOSTINSKO PODJETJE

BISTRA

RAVNE NA KOROSKEM

PREPIHANE KOROŠKE ČVEKE

trening?

Naslednik Le Corbusierja, dipl. arh. Peter Gladež - Ravna streha, se po poslovnih prostorih bivših DPO na Ravnah spreha v copatih. Nikakor nismo mogli ugotoviti, ali gre za domačo razvado ali pa dela to iz globokega spoštovanja do posvečenih prostora bivših vladarjev. Njegova žena že ve, kaj dela - službeni trening tudi doma lahko koristil! Upajmo le, da se Peter sčasoma ne bo cel spremenil v copato.

čakajoč na drugi most

Janko Smolar, najtežji sindikalist v dinastiji Smolar, sicer pa kandidat za častnega občana Trbonj, že drugo desetletje odpira zasebno mesnico. Najprej se je zgovarjal, da bo šel na svoje, ko bo most preko Drave. Lani se je to zgodilo, zdaj pa Smolar čaka še na drugi most. Če ima Dravograd na par kvadratnih metrih kar dva mosta preko Drave, pa še elektrarno in podrt železniški viadukt, zakaj ne bi potemtakem imeli v Trbonje vsaj še en most. Občinski centralizem je treba razbiti, in to enkrat za vselej!

naježena brada

Ko je Jože Miklošič, vodja ceSTARJEV na Koroškem, v Prepihu prebral modrovanje Franca Zanježila brada. Vsako drugo kritiko bi še sprejel, je dejal Miklošič, vprašljiva. Posebej še v luči dejstva, da je bil gospod Zavodnik mož na področju cestne in komunalne dejavnosti, pa je na hitro predsedal med trgovce. Zato je Miklošič tudi jasno dejal: »Le čevlje sodi naj Kopitar«.

Sicer pa ima Miklošič pravico do podobnih izrekov, saj je daljni potomec slovitega jezikoslovca letos spominjamo doma in na tujem.

kovači

Iz dobro (ne)obveščenih krogov smo izvedeli, da bodo pri ravenski železarni namesto McKenzyja najeli raje kar Štiri kovače. To bi bili namreč tačas še edini delavci, ki bi med delom pesem ne pozna meja. Dober dan Evropa.

cvetenje

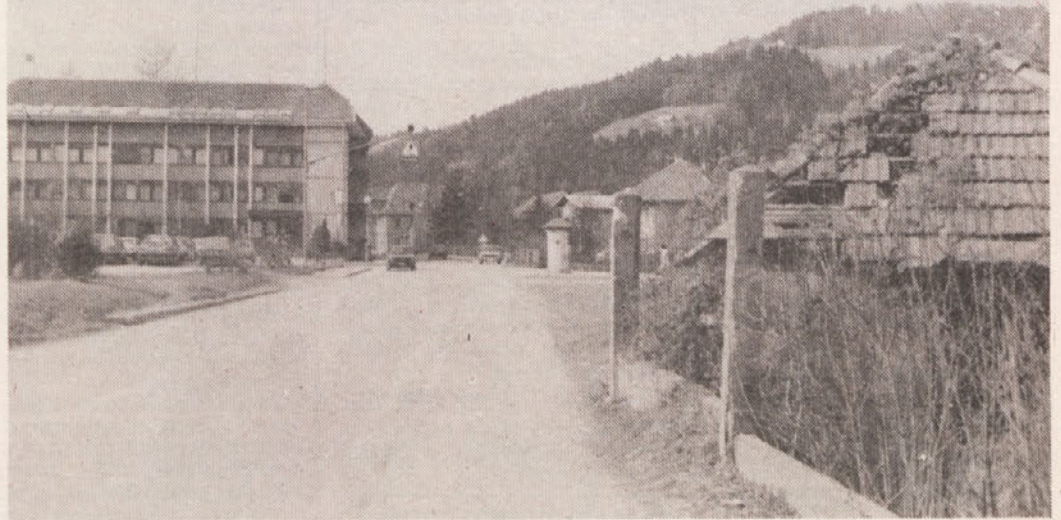
Na Koroškem poznamo dve pomladi: uradno in neuradno. Uradna se prične po koledarju, neuradna pa - po navadi že veliko prej - s cvetenjem cest. Cvetlice uradne pomladi kmalu uvenejo, cvetlice neuradne pa nemalokrat ostanejo tudi do poltja.

advokati si manejo roke

Vsi pravniki, oziroma advokati, ki jim je ta fakulteta dala poleg rimskega prava še malo »hamurabi« žilice, si že manejo roke. Obeta se namreč denacionalizacija in malo morje spornih zadev, ki bodo svoj epilog iskale na sodišču. V Sloveniji je kakšnih 200 tisoč primerov, ko so lastnikom po vojni odvzeli premoženje in sami ali njihovi potomci si to lastnino seveda želijo nazaj. Najbolj »veselo« pa bo v primerih, ko se bodo dediči potegovali ali celo topli za imetje. Največ bodo od vsega »cirkusa« potegnili dobri advokati.

FOTO BODICA

ZDAJ JO VIDIŠ, ZDAJ JE NE VIDIŠ

Vse kaže, da so pristojni organi na delu zalogali našega fotoreporterja Frančka Jurača. Franček je pred kakšnimi štirinajstimi dnevi s svojim aparatom »dol vzel« slovenjgraško veduto z novo občinsko zgradbo in šteljalj od nje - staro in razpadajočo kočjo. Še preden

smo uspeli to bodico zabosti na pravi naslov, je kočja izginila, čeprav je prej »krasila« mestno podobo več let. Bodi kakorkoli: strgane kočje ni več, pogled na občino je prijaznejši, pa naj je to zasluga Prepiha ali ne.

piskrček pod streho
Za radeljsko občinsko vlado, ki je v proračunu črtala denar za obkrajnih hiše medobčinskih inšpekcijskih služb, bodo inšpektorji organizirali majhno ekscurzijo v Dravograd. Ob deževju morajo namreč inšpektorji na podstrešju pod sesute strešnike položiti kar osem veder ali »piskrov«, da jim ne bi voda pricurjajala še na glavo. Glede na zvitost radeljske oblasti (ta si prej zvrta luknjo v koček) pričakujemo, da se bodo na ekscurzijo odpravili vsak s svojim »piskrom« in tako santrali ta problem vsaj še za nekaj let.

bavčarjevci
Udeleženci prometa na Koroškem zadnje čase opozarjajo (in ne samo tujeje), da še nikoli ni bilo toliko policajev na cesti kot prav tedaj. Ko smo se v njihovem imenu pri odgovornih pozanimali, da malčnikov je nič več kot običajno. Bojda je le promet nekoliko opazni. Torej vas bo prihodnjic morbiti ustavil prav miličnik, ki ga opazili. Opazuj, da ne boš opažen!